

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2019/790 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 17ης Απριλίου 2019****για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 53 παράγραφος 1 και τα άρθρα 62 και 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) προβλέπει την εγκαθίδρυση εσωτερικής αγοράς και την καθιέρωση ενός συστήματος που θα εξασφαλίζει ότι δεν στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά. Η περαιτέρω εναρμόνιση της νομοθεσίας των κρατών μελών για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (2) Οι οδηγίες που εκδόθηκαν στον τομέα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων συμβάλλουν στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, παρέχουν υψηλό επίπεδο προστασίας στους δικαιούχους, διευκολύνουν την εκκαθάριση των δικαιωμάτων, και δημιουργούν ένα πλαίσιο στο οποίο μπορεί να λάβει χώρα η εκμετάλλευση των έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας. Το εν λόγω εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και ενθαρρύνει την καινοτομία, τη δημιουργικότητα, την επένδυση και την παραγωγή νέου περιεχομένου, επίσης στο ψηφιακό περιβάλλον, αποσκοπώντας στην αποφυγή του κατακεραματισμού της εσωτερικής αγοράς. Η προστασία που παρέχει το εν λόγω νομικό πλαίσιο συμβάλλει επίσης στον στόχο της Ένωσης για το σεβασμό και την προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης. Το άρθρο 167 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει ότι η Ένωση, όταν αναλαμβάνει δράσεις, λαμβάνει υπόψη τις τις πολιτιστικές πτυχές.
- (3) Οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις εξακολουθούν να μεταβάλλουν τον τρόπο δημιουργίας, παραγωγής, διανομής και εκμετάλλευσης έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας. Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και νέοι φορείς εξακολουθούν να εμφανίζονται. Η σχετική νομοθεσία πρέπει να διασφαλιστεί ως προς τις μελλοντικές εξελίξεις ώστε να μην περιορίζει την τεχνολογική ανάπτυξη. Οι στόχοι και οι αρχές που θεσπίζονται από το ενωσιακό πλαίσιο πνευματικής ιδιοκτησίας παραμένουν σταθεροί. Ωστόσο, η ανασφάλεια δικαίου παραμένει, τόσο για τους δικαιούχους όσο και τους χρήστες όσον αφορά ορισμένες χρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών χρήσεων, έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας στο ψηφιακό περιβάλλον. Όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 2015 με τίτλο «Προς ένα σύγχρονο, πιο ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας», σε ορισμένους τομείς είναι απαραίτητη η προσαρμογή και η συμπλήρωση του υφιστάμενου πλαισίου της Ένωσης για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, με τη διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων. Η παρούσα οδηγία προβλέπει κανόνες για την προσαρμογή ορισμένων εξαιρέσεων και περιορισμών επί των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων σε ψηφιακά και διασυνοριακά περιβάλλοντα, καθώς και μέτρα για τη διευκόλυνση ορισμένων πρακτικών χορήγησης αδειών, ιδίως αλλά όχι αποκλειστικά όσον αφορά τη διάδοση έργων μη διαθέσιμων στο εμπόριο και άλλων αντικειμένων προστασίας και την επιγραμματική διαθεσιμότητα οπτικοακουστικών έργων σε πλατφόρμες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία για τη διασφάλιση ευρύτερης πρόσβασης στο περιεχόμενο. Επίσης, περιέχει επίσης κανόνες για τη διευκόλυνση της χρήσης του περιεχομένου που έχει καταστεί κοινό κτήμα. Προκειμένου να επιτευχθεί η εύρυθμη και δίκαιη λειτουργία της αγοράς για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, θα πρέπει επίσης να θεσπιστούν κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα επί εκδόσεων, με τη χρήση έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας από παρόχους επιγραμματικών υπηρεσιών οι οποίοι

⁽¹⁾ ΕΕ C 125 της 21.4.2017, σ. 27.

⁽²⁾ ΕΕ C 207 της 30.6.2017, σ. 80.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Μαρτίου 2019 (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 15ης Απριλίου 2019.

αποθηκεύουν και παρέχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο που αναφορτώνεται από τους χρήστες, με τη διαφάνεια των συμβάσεων των δημιουργών και των ερμηνευτών, με την αμοιβή των δημιουργών και των ερμηνευτών, καθώς και ένας μηχανισμός για την ανάκληση των δικαιωμάτων τα οποία οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές έχουν μεταβιβάσει κατ' αποκλειστικότητα.

- (4) Η παρούσα οδηγία βασίζεται και συμπληρώνει τους κανόνες που προβλέπονται στις ισχύουσες οδηγίες στον συγκεκριμένο τομέα, ιδίως δε στις οδηγίες 96/9/ΕΚ⁽⁴⁾, 2000/31/ΕΚ⁽⁵⁾, 2001/29/ΕΚ⁽⁶⁾, 2006/115/ΕΚ⁽⁷⁾, 2009/24/ΕΚ⁽⁸⁾, 2012/28/ΕΕ⁽⁹⁾ και 2014/26/ΕΕ⁽¹⁰⁾ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- (5) Στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, οι ψηφιακές τεχνολογίες επιτρέπουν νέα είδη χρήσεων που δεν καλύπτονται με σαφήνεια από τους ισχύοντες κανόνες της Ένωσης για τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς. Επιπλέον, ο προαιρετικός χαρακτήρας των εξαιρέσεων και των περιορισμών που προβλέπονται στις οδηγίες 96/9/ΕΚ, 2001/29/ΕΚ και 2009/24/ΕΚ στους εν λόγω τομείς θα μπορούσε να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τις διασυνοριακές χρήσεις, οι οποίες γίνονται ολοένα και πιο σημαντικές στο ψηφιακό περιβάλλον. Επομένως, οι υφιστάμενες εξαιρέσεις και περιορισμοί στο δίκαιο της Ένωσης που αφορούν, την επιστημονική έρευνα, την καινοτομία, τη διδασκαλία και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να αξιολογηθούν εκ νέου υπό το πρίσμα των νέων αυτών χρήσεων. Θα πρέπει να θεσπιστούν υποχρεωτικές εξαιρέσεις ή περιορισμοί για τις χρήσεις των τεχνολογιών εξόρυξης κειμένων και δεδομένων, για τη χρήση για εκπαιδευτικούς σκοπούς στο ψηφιακό περιβάλλον και για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που υφίστανται στο δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων αυτών επί των δραστηριοτήτων εξόρυξης κειμένων και δεδομένων, εκπαίδευσης και διατήρησης, εφόσον δεν περιορίζουν το πεδίο εφαρμογής των υποχρεωτικών εξαιρέσεων ή περιορισμών που προβλέπει η παρούσα οδηγία, οι οποίοι πρέπει να μεταφερθούν από τα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο. Ως εκ τούτου, οι οδηγίες 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ θα πρέπει να τροποποιηθούν.
- (6) Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία επιδιώκουν την επίτευξη δικαίας ισορροπίας μεταξύ αφενός των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των δημιουργών και άλλων δικαιούχων και αφετέρου, των χρηστών. Μπορούν να εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις που δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα των δικαιούχων.
- (7) Η προστασία των τεχνολογικών μέτρων που θεσπίζεται στην οδηγία 2001/29/ΕΚ παραμένει ουσιαστικής σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας και της αποτελεσματικής άσκησης των δικαιωμάτων που απονέμονται στους δημιουργούς και άλλους δικαιούχους δυνάμει του δικαίου της Ένωσης. Αυτή η προστασία θα πρέπει να διατηρηθεί, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι η χρήση τεχνολογικών μέτρων δεν παρεμποδίζει την απόλαυση των εξαιρέσεων και των περιορισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Οι δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να το διασφαλίζουν αυτό μέσω εκουσίων μέτρων. Θα πρέπει να παραμένουν ελεύθεροι να επιλέγουν τα κατάλληλα μέσα ώστε να παρέχουν στους επωφελούμενους των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία τη δυνατότητα να επωφεληθούν εξ αυτών. Ελλείψει εκουσίων μέτρων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας διατίθενται στο κοινό μέσω υπηρεσιών κατά παραγγελία.
- (8) Οι νέες τεχνολογίες παρέχουν τη δυνατότητα αυτοματοποιημένης υπολογιστικής ανάλυσης πληροφοριών σε ψηφιακή μορφή, όπως κειμένων, ήχων, εικόνων ή δεδομένων, η οποία είναι ευρέως γνωστή ως εξόρυξη κειμένων και δεδομένων. Η εξόρυξη κειμένων και δεδομένων καθιστά δυνατή την επεξεργασία μεγάλου όγκου πληροφοριών με στόχο την απόκτηση νέων γνώσεων και την ανακάλυψη νέων τάσεων. Οι τεχνολογίες εξόρυξης κειμένων και δεδομένων είναι διαδεδωμένες σε όλο το φάσμα της ψηφιακής οικονομίας, ωστόσο αναγνωρίζεται ευρέως ότι η εξόρυξη κειμένων και δεδομένων μπορεί ιδίως να ωφελήσει την ερευνητική κοινότητα, στηρίζοντας, με αυτό τον τρόπο, την καινοτομία. Οι τεχνολογίες αυτές ωφελούν τα πανεπιστήμια και άλλους ερευνητικούς οργανισμούς, καθώς και ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς θα μπορούσαν επίσης να διεξάγουν έρευνα στο πλαίσιο των κύριων δραστηριοτήτων τους. Εντούτοις, στην Ένωση,

⁽⁴⁾ Οδηγία 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77 της 27.3.1996, σ. 20).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο) (ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1).

⁽⁶⁾ Οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167 της 22.6.2001, σ. 10).

⁽⁷⁾ Οδηγία 2006/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 376 της 27.12.2006, σ. 28).

⁽⁸⁾ Οδηγία 2009/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών (ΕΕ L 111 της 5.5.2009, σ. 16).

⁽⁹⁾ Οδηγία 2012/28/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορφανών έργων (ΕΕ L 299 της 27.10.2012, σ. 5).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2014/26/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων καθώς και τη χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 84 της 20.3.2014, σ. 72).

τέτοιοι οργανισμοί και ιδρύματα βρίσκονται αντιμέτωπα με ανασφάλεια δικαίου ως προς έκταση κατά την οποία μπορούν να προβαίνουν σε εξόρυξη κειμένων και δεδομένων περιεχομένου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εξόρυξη κειμένων και δεδομένων ενδέχεται να περιλαμβάνει πράξεις που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, από το δικαίωμα ειδικής φύσεως σε βάσεις δεδομένων ή αμφότερα, ειδικότερα την αναπαραγωγή έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, την εξαγωγή περιεχομένου από βάση δεδομένων ή αμφότερες, κάτι που συμβαίνει για παράδειγμα όταν τα δεδομένα τυποποιούνται κατά τη διαδικασία της εξόρυξης κειμένου και δεδομένων. Στις περιπτώσεις όπου δεν εφαρμόζεται εξαίρεση ή περιορισμός, απαιτείται η άδεια των δικαιούχων για την εκτέλεση των εν λόγω πράξεων.

- (9) Η εξόρυξη κειμένων και δεδομένων μπορεί επίσης να διενεργηθεί σε σχέση με απλά πραγματικά στοιχεία ή δεδομένα τα οποία δεν προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται η λήψη άδειας βάσει του δικαίου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Μπορεί επίσης να υπάρχουν περιπτώσεις εξόρυξης κειμένου και δεδομένων που δεν περιλαμβάνουν πράξεις αναπαραγωγής ή όπου οι αναπαραγωγές που έλαβαν χώρα εμπίπτουν στην υποχρεωτική εξαίρεση των προσωρινών πράξεων αναπαραγωγής όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, η οποία θα πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζεται στις τεχνικές εξόρυξης κειμένων και δεδομένων που δεν περιλαμβάνουν τη δημιουργία αντιγράφων πέραν του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω εξαίρεσης.
- (10) Το δικαίο της Ένωσης προβλέπει ορισμένες εξαιρέσεις και περιορισμούς που καλύπτουν χρήσεις για επιστημονικούς ερευνητικούς σκοπούς που ενδέχεται να έχουν εφαρμογή σε πράξεις εξόρυξης κειμένων και δεδομένων. Ωστόσο, οι εν λόγω εξαιρέσεις και περιορισμοί έχουν προαιρετικό χαρακτήρα και δεν ανταποκρίνονται πλήρως στη χρήση των τεχνολογιών στην επιστημονική έρευνα. Επιπλέον, στις περιπτώσεις στις οποίες οι ερευνητές έχουν νόμιμη πρόσβαση σε περιεχόμενο, για παράδειγμα μέσω συνδρομών σε εκδόσεις ή αδειών ανοικτής πρόσβασης, οι όροι των αδειών θα μπορούσαν να αποκλείουν την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων. Δεδομένου ότι η έρευνα διεξάγεται ολοένα και περισσότερο με τη συνδρομή της ψηφιακής τεχνολογίας, η ανταγωνιστική θέση της Ένωσης ως χώρου έρευνας κινδυνεύει να υπονομευθεί, εάν δεν ληφθούν μέτρα για την άρση της ανασφάλειας δικαίου όσον αφορά την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων.
- (11) Η ανασφάλεια δικαίου που αφορά την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με τη θέσπιση υποχρεωτικής εξαίρεσης για πανεπιστήμια και άλλους ερευνητικούς οργανισμούς, καθώς και για ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, στο αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής, καθώς και από το δικαίωμα απαγόρευσης της εξαγωγής περιεχομένου βάσης δεδομένων. Σύμφωνα με την υφιστάμενη ενωσιακή πολιτική έρευνας, που ενθαρρύνει τη συνεργασία των πανεπιστημίων και των ερευνητικών ιδρυμάτων με τον ιδιωτικό τομέα, οι ερευνητικοί οργανισμοί θα πρέπει επίσης να επωφελούνται από μία τέτοια εξαίρεση όταν οι ερευνητικές τους δραστηριότητες διεξάγονται στο πλαίσιο συμπράξεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ενώ οι ερευνητικοί οργανισμοί και τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν τους επωφελούμενους αυτής της εξαίρεσης, θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να βασίζονται στους ιδιωτικούς εταίρους τους για τη διεξαγωγή της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης των τεχνολογικών εργαλείων τους.
- (12) Οι ερευνητικοί οργανισμοί σε ολόκληρη την Ένωση καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα οντοτήτων που έχουν ως πρωταρχικό στόχο τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας ή τον συνδυασμό της έρευνας με την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Ο όρος «επιστημονική έρευνα», κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να νοείται ότι καλύπτει τόσο τις φυσικές επιστήμες όσο και τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Λόγω της πολυμορφίας αυτών των οντοτήτων, είναι σημαντικό να υπάρχει κοινή αντίληψη ως προς τους ερευνητικούς οργανισμούς. Θα πρέπει, για παράδειγμα, να καλύπτουν, επιπροσθέτως των πανεπιστημίων ή άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των βιβλιοθηκών τους, επίσης οντότητες όπως ερευνητικά ιδρύματα και νοσοκομεία που διεξάγουν έρευνα. Παρά τις διαφορετικές νομικές μορφές και δομές, οι ερευνητικοί οργανισμοί των κρατών μελών έχουν γενικά το κοινό στοιχείο ότι δραστηριοποιούνται είτε σε μη κερδοσκοπική βάση είτε στο πλαίσιο αποστολής δημοσίου συμφέροντος αναγνωρισμένης από το κράτος. Μία τέτοια αποστολή δημοσίου συμφέροντος θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αποτυπωθεί μέσω της δημόσιας χρηματοδότησης ή μέσω διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας ή δημόσιων συμβάσεων. Αντιστρόφως, οι οργανισμοί επί των οποίων ασκείται αποφασιστική επιρροή από εμπορικές επιχειρήσεις, δυνάμει της οποίας επιτρέπεται στις επιχειρήσεις αυτές η άσκηση ελέγχου λόγω διαρθρωτικών περιστάσεων, όπως μέσω της ιδιότητάς τους ως μετόχου ή μέλους, ο οποίος θα μπορούσε να οδηγήσει στην προνομιακή πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας, δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως ερευνητικοί οργανισμοί για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.
- (13) Τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να νοούνται ότι καλύπτουν δημόσιες βιβλιοθήκες και μουσεία, ανεξάρτητα από το είδος των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας τα οποία διατηρούν στις μόνιμες συλλογές τους, καθώς και αρχεία, και ιδρύματα κινηματογραφικής ή ακουστικής κληρονομιάς. Θα πρέπει επίσης να νοούνται ότι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις εθνικές βιβλιοθήκες και τα εθνικά αρχεία και, στο μέτρο που αφορούν τα αρχεία τους και τις προσοχές στο κοινό βιβλιοθήκες τους, εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικούς οργανισμούς και ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς του δημόσιου τομέα.

- (14) Οι ερευνητικοί οργανισμοί και τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που συνδέονται με αυτά, θα πρέπει να καλύπτονται από την εξαίρεση της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων όσον αφορά το περιεχόμενο στο οποίο έχουν νόμιμη πρόσβαση. Η νόμιμη πρόσβαση θα πρέπει να νοείται ότι καλύπτει την πρόσβαση σε περιεχόμενο στη βάση μιας πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ή μέσω συμβατικών ρυθμίσεων μεταξύ δικαιούχων και ερευνητικών οργανισμών ή ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως οι συνδρομές, ή με άλλα νόμιμα μέσα. Για παράδειγμα, σε περιπτώσεις συνδρομών από ερευνητικούς οργανισμούς ή ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, τα συνδεδεμένα με αυτά πρόσωπα που καλύπτονται από τις εν λόγω συνδρομές θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν νόμιμη πρόσβαση. Η νόμιμη πρόσβαση θα πρέπει επίσης να καλύπτει την πρόσβαση σε περιεχόμενο που διατίθεται ελεύθερα στο διαδίκτυο.
- (15) Οι ερευνητικοί οργανισμοί και τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα για τη μεταγενέστερη επικύρωση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας, να χρειαστεί να διατηρούν αντιγράφα τα οποία παρήγαγαν δυνάμει της εξαίρεσης για τους σκοπούς της διενέργειας της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων. Στις περιπτώσεις αυτές, τα αντιγράφα θα πρέπει να αποθηκεύονται σε ασφαλές περιβάλλον. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να αποφασίζουν, σε εθνικό επίπεδο και έπειτα από διαβουλεύσεις με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, σχετικά με τις περαιτέρω συγκεκριμένες ρυθμίσεις για τη διατήρηση των αντιγράφων, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας διορισμού αξιόπιστων φορέων για το σκοπό της αποθήκευσης των εν λόγω αντιγράφων. Προκειμένου να μην περιοριστεί αδικαιολόγητα η εφαρμογή της εξαίρεσης, οι ρυθμίσεις αυτές θα πρέπει να είναι αναλογικές και να περιορίζονται στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη διατήρηση των αντιγράφων με ασφαλή τρόπο και την πρόληψη μη εγκεκριμένων χρήσεων. Χρήσεις για σκοπούς επιστημονικής έρευνας άλλους από την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων, όπως η επιστημονική αξιολόγηση από ομοτίμους και η από κοινού έρευνα, θα πρέπει να εξακολουθήσουν να καλύπτονται, κατά περίπτωση, από την εξαίρεση ή τον περιορισμό που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 2001/29/ΕΚ.
- (16) Λόγω του δυνητικά μεγάλου αριθμού αιτημάτων πρόσβασης σε και αναφορτώσεων των έργων τους ή άλλων αντικειμένων προστασίας, οι δικαιούχοι θα πρέπει να επιτρέπεται να εφαρμόζουν μέτρα όταν υπάρχει ο κίνδυνος να τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια και η ακεραιότητα των συστημάτων ή των βάσεων δεδομένων τους. Αυτά τα μέτρα θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μόνο πρόσωπα που έχουν νόμιμη πρόσβαση στα δεδομένα τους μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης διευθύνσεων πρωτοκόλλου διαδικτύου ή επαλήθευσης της ταυτότητας του χρήστη. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να παραμένουν αναλογικά προς τους ενεχόμενους κινδύνους, και δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου της εξασφάλισης της ασφάλειας και της ακεραιότητας του συστήματος και δεν θα πρέπει να υπονομεύουν την αποτελεσματική εφαρμογή της εξαίρεσης.
- (17) Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης, η οποία περιορίζεται σε οντότητες που διεξάγουν επιστημονική έρευνα, κάθε ενδεχόμενη βλάβη των δικαιούχων που προκαλείται μέσω αυτής της εξαίρεσης θα είναι ελάχιστη. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να προβλέψουν αποζημίωση των δικαιούχων σε σχέση με τις χρήσεις που εμπίπτουν στις εξαιρέσεις της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων που θεσπίζονται με την παρούσα οδηγία.
- (18) Επιπλέον, πέρα από τη σημασία τους στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας, οι τεχνικές εξόρυξης κειμένων και δεδομένων χρησιμοποιούνται ευρέως τόσο από ιδιωτικούς όσο και από δημόσιους φορείς για την ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων σε διάφορους τομείς της ζωής και για διάφορους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών υπηρεσιών, των σύνθετων επιχειρηματικών αποφάσεων και της ανάπτυξης νέων εφαρμογών ή τεχνολογιών. Οι δικαιούχοι θα πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να χορηγούν άδεια για τη χρήση των έργων τους και άλλων αντικειμένων προστασίας που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της υποχρεωτικής εξαίρεσης που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία για την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων για τους σκοπούς της επιστημονικής έρευνας και των υφιστάμενων εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην οδηγία 2001/29/ΕΚ. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι οι χρήστες εξόρυξης κειμένων και δεδομένων μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι με ανασφάλεια δικαίου ως προς το αν οι αναπαραγωγές και οι εξαγωγές που πραγματοποιούνται για σκοπούς εξόρυξης κειμένων και δεδομένων μπορούν να διενεργηθούν επί έργων στα οποία η πρόσβαση είναι νόμιμη ή άλλων αντικειμένων προστασίας, ιδίως όταν οι αναπαραγωγές ή οι εξαγωγές που πραγματοποιούνται για σκοπούς τεχνικής διεργασίας δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις της υφιστάμενης εξαίρεσης για τις προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής, που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ. Προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου σε τέτοιες περιπτώσεις και να ενθαρρυνθεί η καινοτομία και στον ιδιωτικό τομέα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την εξαίρεση ή τον περιορισμό των αναπαραγωγών και των εξαγωγών έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, για τους σκοπούς της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων και να επιτρέπει τη διατήρηση των αντιγράφων για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για τους σκοπούς αυτούς της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.

Η εξαίρεση αυτή ή ο περιορισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο όταν ο δικαιούχος έχει νόμιμη πρόσβαση στο έργο ή σε άλλο αντικείμενο προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία αυτό καθίσταται διαθέσιμο στο κοινό μέσω διαδικτύου, και εφόσον οι δικαιούχοι δεν έχουν παρακρατήσει τα δικαιώματα αναπαραγωγής και εξαγωγής για την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Στην περίπτωση περιεχομένου που έχει καταστεί διαθέσιμο στο κοινό μέσω του διαδικτύου, θα πρέπει να θεωρείται κατάλληλη μόνο η διατήρηση των εν λόγω

δικαιωμάτων με τη χρήση μηχαναγώσιμων μέσων, συμπεριλαμβανομένων των μεταδεδομένων και των όρων και προϋποθέσεων ενός ιστοτόπου ή μιας υπηρεσίας. Άλλες χρήσεις δεν θα πρέπει να θίγονται από τη διατήρηση των δικαιωμάτων για σκοπούς εξόρυξης κειμένων και δεδομένων. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να θεωρηθεί ως ενδεδειγμένη η διατήρηση των δικαιωμάτων με άλλα μέσα, όπως οι συμβατικές συμφωνίες ή η μονομερής δήλωση. Οι δικαιούχοι θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζουν μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν ότι η διατήρηση των δικαιωμάτων τους εν προκειμένω γίνεται σεβαστή. Αυτή η εξαίρεση ή ο περιορισμός δεν θα πρέπει να θίγει την υποχρεωτική εξαίρεση για την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων για ερευνητικούς σκοπούς όπως ορίζεται στην παρούσα οδηγία, καθώς και την υφιστάμενη εξαίρεση για τις προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 2001/29/EK.

- (19) Το άρθρο 5 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 2001/29/EK επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν την εξαίρεση ή τον περιορισμό των δικαιωμάτων αναπαραγωγής, παρουσίασης στο κοινό και διάθεσης στο κοινό έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας κατά τρόπο ώστε τα μέλη του κοινού να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά σε τόπο και χρόνο που επιλέγει ο καθένας ατομικά για τον αποκλειστικό σκοπό της χρήσης χάρην παραδείγματος κατά τη διδασκαλία. Επιπλέον, το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο β) και το άρθρο 9 στοιχείο β) της οδηγίας 96/9/EK επιτρέπουν τη χρήση βάσης δεδομένων και την εξαγωγή ουσιαστικού μέρους του περιεχομένου της για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω εξαιρέσεων ή περιορισμών όπως εφαρμόζονται στις ψηφιακές χρήσεις δεν είναι σαφές. Επιπλέον, δεν υπάρχει επαρκής σαφήνεια ως προς το κατά πόσον οι εν λόγω εξαιρέσεις ή περιορισμοί τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωση παροχής επιγραμμικής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επιπροσθέτως, στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο δεν υπάρχει πρόβλεψη σχετικά με τον διασυνοριακό αντίκτυπο. Η κατάσταση αυτή μπορεί να δημιουργήσει προσκόμματα στην ανάπτυξη ψηφιακά υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων διδασκαλίας και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Συνεπώς, η εισαγωγή μιας νέας υποχρεωτικής εξαίρεσης ή περιορισμού είναι απαραίτητη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τυγχάνουν πλήρους ασφάλειας δικαίου κατά τη χρήση έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας σε ψηφιακές διδακτικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των επιγραμμικών και διασυνοριακών.
- (20) Ενώ η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τα διασυνοριακά εκπαιδευτικά προγράμματα αναπτύσσονται κυρίως στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα ψηφιακά εργαλεία και πόροι χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, ιδίως δε για τη βελτίωση και τον εμπλουτισμό της μαθησιακής εμπειρίας. Η εξαίρεση ή ο περιορισμός που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει επομένως να μπορεί να είναι επωφελής για όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που αναγνωρίζονται από ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων αυτών που ανήκουν στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στον βαθμό κατά τον οποίον οι χρήσεις δικαιολογούνται από τον μη εμπορικό σκοπό της συγκεκριμένης διδακτικής δραστηριότητας. Η οργανωτική διάρθρωση και τα μέσα χρηματοδότησης του εκπαιδευτικού ιδρύματος δεν θα πρέπει να αποτελούν τον αποφασιστικό παράγοντα ως προς τον καθορισμό του μη εμπορικού χαρακτήρα της δραστηριότητας.
- (21) Η εξαίρεση ή ο περιορισμός που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία για τον αποκλειστικό σκοπό της χρήσης χάρην παραδείγματος κατά τη διδασκαλία θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι καλύπτει ψηφιακές χρήσεις έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας για την υποστήριξη, τον εμπλουτισμό ή τη συμπλήρωση της διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων μάθησης. Η διανομή λογισμικού που επιτρέπεται βάσει της εξαίρεσης ή του περιορισμού θα πρέπει να περιορίζεται στην ψηφιακή μετάδοση του λογισμικού. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η έννοια της χρήσης χάρην παραδείγματος κατά τη διδασκαλία θα συνεπαγόταν, ως εκ τούτου, χρήση μόνο τμημάτων ή αποσπασμάτων έργων, η οποία δεν πρέπει να υποκαθιστά την αγορά υλικών που προορίζονται κατά κύριο λόγο για τις αγορές της εκπαίδευσης. Κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ή του περιορισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμένουν ελεύθερα να προσδιορίζουν, για τα διάφορα είδη έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας με ισορροπημένο τρόπο, το μέγεθος ενός έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για τη χρήση χάρην παραδείγματος κατά τη διδασκαλία. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού θα πρέπει να θεωρείται ότι καλύπτει τις ειδικές ανάγκες προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της χρήσης χάρην παραδείγματος κατά τη διδασκαλία.
- (22) Η χρήση έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού για τον αποκλειστικό σκοπό της χρήσης χάρην παραδείγματος κατά τη διδασκαλία όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να λαμβάνει χώρα μόνο στο πλαίσιο δραστηριοτήτων διδασκαλίας και μάθησης που διεξάγονται υπό την ευθύνη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια εξετάσεων, ή διδακτικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εκτός των εγκαταστάσεων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, για παράδειγμα σε μουσείο, βιβλιοθήκη ή άλλο ίδρυμα εκπαιδευτικής κληρονομιάς, και θα πρέπει να περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο για τον σκοπό των εν λόγω δραστηριοτήτων. Η εξαίρεση ή ο περιορισμός θα πρέπει να καλύπτει τόσο τις χρήσεις έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας ή σε άλλους χώρους μέσω ψηφιακών μέσων, για παράδειγμα με ηλεκτρονικούς πίνακες ή ψηφιακές συσκευές που μπορούν να συνδεθούν στο διαδίκτυο, όσο και τις χρήσεις εξ αποστάσεως μέσω ασφαλών ηλεκτρονικών περιβαλλόντων, όπως στο πλαίσιο διαδικτυακών μαθημάτων ή της πρόσβασης σε διδακτικό υλικό που συμπληρώνει το εκάστοτε μάθημα. Ως ασφαλή ηλεκτρονικά περιβάλλοντα θα πρέπει να νοείται η πρόσβαση σε ψηφιακό περιβάλλον διδασκαλίας και μάθησης στα οποία η πρόσβαση είναι περιορισμένη στο διδακτικό προσωπικό του εκπαιδευτικού ιδρύματος και στους μαθητές ή σπουδαστές που είναι εγγεγραμμένοι σε ένα πρόγραμμα σπουδών, ιδίως μέσω κατάλληλων διαδικασιών επαλήθευσης ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένης της επαλήθευσης με βάση κωδικό πρόσβασης.

- (23) Υπάρχουν διάφορες ρυθμίσεις, βάσει της εφαρμογής της εξαίρεσης ή του περιορισμού που προβλέπεται στην οδηγία 2001/29/EK ή συμφωνιών χορήγησης αδειών που καλύπτουν περαιτέρω χρήσεις σε σειρά κρατών μελών, με στόχο τη διευκόλυνση των εκπαιδευτικών χρήσεων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας. Αυτές οι ρυθμίσεις έχουν συνήθως αναπτυχθεί λαμβανομένων υπόψη των αναγκών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των διαφόρων επιπέδων εκπαίδευσης. Ενώ είναι ουσιαστικής σημασίας η εναρμόνιση του πεδίου εφαρμογής της νέας, υποχρεωτικής εξαίρεσης ή περιορισμού σε σχέση με τις ψηφιακές χρήσεις και τις διασυνοριακές διδακτικές δραστηριότητες, οι λεπτομέρειες εφαρμογής μπορεί να διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, στον βαθμό που δεν παρακωλύουν την αποτελεσματική εφαρμογή της εξαίρεσης ή του περιορισμού ή των διασυνοριακών χρήσεων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, για παράδειγμα, να παραμένουν ελεύθερα να απαιτούν η χρήση των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας να μην προσβάλλει τα ηθικά δικαιώματα των δημιουργών και των ερμηνευτών. Αυτό θα πρέπει να επιτρέπει στα κράτη μέλη να βασιστούν στις υφιστάμενες ρυθμίσεις που έχουν θεσπιστεί σε εθνικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να υποβάλλουν την εφαρμογή της εξαίρεσης ή του περιορισμού, εν όλω ή εν μέρει, στη διαθεσιμότητα κατάλληλων αδειών, οι οποίες να καλύπτουν τουλάχιστον τις ίδιες χρήσεις με αυτές που επιτρέπονται δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, όταν οι άδειες καλύπτουν μόνο εν μέρει τις χρήσεις που επιτρέπονται δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού, όλες οι άλλες χρήσεις εξακολουθούν να υπόκεινται στην εξαίρεση ή τον περιορισμό.

Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιούν αυτόν τον μηχανισμό για να δίνουν προτεραιότητα σε άδειες που αφορούν υλικό το οποίο προορίζεται κατά κύριο λόγο για την εκπαιδευτική αγορά ή άδειες για παρτιτούρες. Προκειμένου η εξάρτηση της εφαρμογής της εξαίρεσης από τη διαθεσιμότητα των αδειών να μην οδηγήσει σε ανασφάλεια δικαίου ή σε διοικητική επιβάρυνση για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κράτη μέλη που ακολουθούν αυτή την προσέγγιση θα πρέπει να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την εύκολη πρόσβαση στα συστήματα αδειοδότησης που επιτρέπουν τις ψηφιακές χρήσεις έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας για τον σκοπό της χρήσης χάριν παραδείγματος κατά τη διδασκαλία, καθώς και ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τελούν σε γνώση αυτών των συστημάτων χορήγησης αδειών. Αυτά τα συστήματα χορήγησης αδειών θα πρέπει να ικανοποιούν τις ανάγκες των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Θα μπορούσαν επίσης να αναπτυχθούν εργαλεία πληροφόρησης με στόχο τη διασφάλιση της προβολής των υφιστάμενων συστημάτων χορήγησης αδειών. Τα συστήματα αυτά θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να βασίζονται στη συλλογική χορήγηση αδειών ή σε συλλογική χορήγηση αδειών με διευρυμένη ισχύ, προκειμένου να μην υποχρεώνονται τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να διαπραγματεύονται μεμονωμένα με τους δικαιούχους. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα μπορεί να χρησιμοποιεί προστατευόμενα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας δυνάμει της εξαίρεσης και, αντιστρόφως, τότε θα πρέπει να ενεργεί στο πλαίσιο ενός συστήματος χορήγησης αδειών.

- (24) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμένουν ελεύθερα να προβλέπουν ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση για τις ψηφιακές χρήσεις των έργων τους ή άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία για τη χρήση χάριν παραδείγματος κατά τη διδασκαλία. Για τον καθορισμό του επιπέδου δίκαιης αποζημίωσης, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη, μεταξύ άλλων, οι εκπαιδευτικοί στόχοι των κρατών μελών και η βλάβη που προκαλείται στους δικαιούχους. Τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να προβλέψουν δίκαιη αποζημίωση θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη χρήση συστημάτων τα οποία δεν συνεπάγονται διοικητική επιβάρυνση για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- (25) Τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς προβαίνουν στη διατήρηση των συλλογών τους για τις μελλοντικές γενεές. Η πράξη διατήρησης ενός έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας που βρίσκεται στη συλλογή ενός ιδρύματος πολιτιστικής κληρονομιάς ενδέχεται να απαιτεί την αναπαραγωγή και κατά συνέπεια να επιβάλλει τη χορήγηση άδειας από τους οικείους δικαιούχους. Οι ψηφιακές τεχνολογίες προσφέρουν νέους τρόπους διατήρησης της κληρονομιάς που εμπεριέχεται στις συλλογές τους, δημιουργούν όμως και νέες προκλήσεις. Ενόψει των νέων αυτών προκλήσεων, είναι απαραίτητη η προσαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου με την πρόβλεψη υποχρεωτικής εξαίρεσης στο δικαίωμα αναπαραγωγής, ώστε να επιτρέπονται τέτοιες ενέργειες διατήρησης από τα εν λόγω ιδρύματα.
- (26) Η ύπαρξη διαφορετικών προσεγγίσεων των κρατών μελών ως προς τις ενέργειες αναπαραγωγής για λόγους διατήρησης από ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς δημιουργούν προσκόμματα στη διασυνοριακή συνεργασία, την ανταλλαγή μέσω διατήρησης και τη δημιουργία διασυνοριακών δικτύων διατήρησης στην εσωτερική αγορά από τέτοια ιδρύματα, με αποτέλεσμα την αναποτελεσματική χρήση των πόρων. Αυτό μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- (27) Τα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να προβλέψουν εξαίρεση δυνάμει της οποίας θα επιτρέπεται στα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να αναπαράγουν έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας που βρίσκονται μόνιμα στις συλλογές τους, με σκοπό τη διατήρησή τους, με σκοπό, για παράδειγμα, την αντιμετώπιση της τεχνολογικής απαρχαίωσης ή της φθοράς των αρχικών υποθεμάτων ή την ασφάλιση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να επιτρέπει τη δημιουργία αντιγράφων με το κατάλληλο εργαλείο, μέσω ή τεχνολογία διατήρησης, σε οποιαδήποτε μορφή ή μέσο, στον απαιτούμενο αριθμό, σε οποιοδήποτε στάδιο της ύπαρξης ενός έργου ή άλλου αντικειμένου

προστασίας και στον βαθμό που απαιτείται για σκοπούς διατήρησης. Οι πράξεις αναπαραγωγής που πραγματοποιούνται από τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς για σκοπούς άλλους από τη διατήρηση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας στις μόνιμες συλλογές τους θα πρέπει να εξακολουθούν να υπόκεινται στην εξουσιοδότηση των δικαιούχων, εκτός εάν επιτρέπονται από άλλες εξαιρέσεις ή περιορισμούς που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης.

- (28) Τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς δεν διαθέτουν κατ' ανάγκη τα τεχνικά μέσα ή την εξειδίκευση για να αναλάβουν τις ενέργειες που απαιτούνται για να διατηρήσουν τα ίδια τις συλλογές τους, ιδίως στο ψηφιακό περιβάλλον, και μπορεί, ως εκ τούτου, να προσφύγουν στη συνδρομή άλλων πολιτιστικών ιδρυμάτων και άλλων τρίτων μερών για τον σκοπό αυτό. Βάσει της εξαίρεσης αυτής, για σκοπούς διατήρησης που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να βασίζονται σε τρίτα μέρη που ενεργούν για λογαριασμό τους και υπό την ευθύνη τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν την έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη, για τη δημιουργία αντιγράφων.
- (29) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας θα πρέπει να θεωρείται ότι βρίσκονται μόνιμα στη συλλογή ενός ιδρύματος πολιτιστικής κληρονομιάς όταν τα εν λόγω ιδρύματα έχουν στην κυριότητα ή τη μόνιμη κατοχή τους αντίγραφα των έργων αυτών ή άλλου υλικού, για παράδειγμα ως αποτέλεσμα μεταβίβασης της κυριότητας ή συμφωνίας παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης, υποχρεώσεων νόμιμης κατάθεσης ή ρυθμίσεων μόνιμης θεματοφυλακής.
- (30) Τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να επωφελούνται από ένα σαφές πλαίσιο για την ψηφιοποίηση και τη διάδοση, συμπεριλαμβανομένων των διασυννοριακών, έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που θεωρούνται μη διαθέσιμα στο εμπόριο για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας. Ωστόσο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συλλογών μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, σε συνδυασμό με τον αριθμό των έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας που εμπλέκονται σε έργα μαζικής ψηφιοποίησης, έχουν ως αποτέλεσμα η λήψη της προηγούμενης συγκατάθεσης των μεμονωμένων δικαιούχων να είναι πολύ δύσκολη. Αυτό μπορεί να οφείλεται, για παράδειγμα στην ηλικία των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, την περιορισμένη εμπορική τους αξία ή το γεγονός ότι δεν προορίζονταν ποτέ για εμπορική χρήση ή ότι ουδέποτε αποτέλεσαν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης. Είναι επομένως απαραίτητο να προβλεφθούν μέτρα για τη διευκόλυνση ορισμένων χρήσεων μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που βρίσκονται μόνιμα στις συλλογές ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς.
- (31) Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν νομικούς μηχανισμούς που να προβλέπουν ότι οι άδειες που εκδίδονται από σχετικούς και επαρκώς αντιπροσωπευτικούς οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης σε ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, για ορισμένες χρήσεις μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, θα ισχύουν και για τα δικαιώματα των δικαιούχων που δεν έχουν αναθέσει σε έναν αντιπροσωπευτικό οργανισμό συλλογικής διαχείρισης τη διαχείριση των δικαιωμάτων αυτών. Θα πρέπει να είναι δυνατό, δυνάμει της παρούσας οδηγίας, οι άδειες αυτές να καλύπτουν όλα τα κράτη μέλη.
- (32) Οι διατάξεις σχετικά με τη συλλογική χορήγηση αδειών για τη χρήση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας που θεσπίζονται με την παρούσα οδηγία μπορεί να μην παρέχουν λύση για όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην απόκτηση όλων των απαραίτητων αδειών από τους δικαιούχους για τη χρήση αυτών των μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας. Τούτο θα μπορούσε να συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν δεν υπάρχει πρακτική συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων για ένα ορισμένο είδος έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας ή ο σχετικός οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δεν είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικός για τη σχετική κατηγορία δικαιούχων και τα σχετικά δικαιώματα. Σε αυτές τις ειδικές περιπτώσεις, θα πρέπει να είναι δυνατόν για τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να καθιστούν μη διαθέσιμα στο εμπόριο έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας τα οποία, που βρίσκονται μόνιμα στη συλλογή τους, επιγραμματικώς διαθέσιμα σε όλα τα κράτη μέλη, βάσει εναρμονισμένης εξαίρεσης ή περιορισμού του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων. Είναι σημαντικό οι χρήσεις στο πλαίσιο αυτής της εξαίρεσης ή του περιορισμού να λαμβάνουν χώρα μόνο όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως όσον αφορά τη διαθέσιμότητα λύσεων για τη χορήγηση αδειών. Η έλλειψη συμφωνίας σχετικά με τους όρους χορήγησης αδειών δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως έλλειψη διαθέσιμότητας λύσεων για τη χορήγηση αδειών.
- (33) Τα κράτη μέλη θα πρέπει, στο πλαίσιο που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, να έχουν ευελιξία στην επιλογή συγκεκριμένου τύπου μηχανισμού, χορήγησης αδειών όπως η συλλογική χορήγησης αδειών με διευρυμένη ισχύ ή τα τεκμήρια εκπροσώπησης, που εφαρμόζουν για τη χρήση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας από ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, σύμφωνα με τις νομικές τους παραδόσεις, πρακτικές ή περιστάσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διαθέτουν ευελιξία όσον αφορά τον καθορισμό των απαιτήσεων για τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης ώστε αυτοί να είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικοί, εφόσον αυτός ο καθορισμός βασίζεται σε σημαντικό αριθμό δικαιούχων στο σχετικό είδος έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας για τα οποία επιτρέπεται η χορήγηση άδειας για το σχετικό είδος χρήσης δυνάμει άναθεσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι

ελεύθερα να θεσπίζουν ειδικούς κανόνες που θα εφαρμόζονται σε περιπτώσεις στις οποίες περισσότεροι από ένας οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης είναι αντιπροσωπευτικοί για τα σχετικά έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας, απαιτώντας, για παράδειγμα, κοινές άδειες ή συμφωνία μεταξύ των σχετικών οργανισμών.

- (34) Για τους σκοπούς των εν λόγω μηχανισμών χορήγησης αδειών, είναι σημαντική η ύπαρξη ενός συστήματος συλλογικής διαχείρισης που χαρακτηρίζεται από αυστηρότητα και εύρυθμη λειτουργία. Η οδηγία 2014/26/ΕΕ προβλέπει ένα τέτοιο σύστημα και το εν λόγω σύστημα περιλαμβάνει ιδίως κανόνες χρήστης διακυβέρνησης, διαφάνειας και αναφοράς, καθώς και την τακτική, επιμελή και ακριβή διανομή και καταβολή των ποσών που οφείλονται στους μεμονωμένους δικαιούχους.
- (35) Θα πρέπει να υπάρχουν κατάλληλες διασφαλίσεις για όλους τους δικαιούχους, στους οποίους θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να αποκλείουν την εφαρμογή των μηχανισμών χορήγησης αδειών καθώς και της εξαίρεσης ή του περιορισμού που θεσπίζεται με την παρούσα οδηγία για τη χρήση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας σε σχέση με όλα τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας ή σε σχέση με όλες τις άδειες ή όλες τις χρήσεις που εμπίπτουν στην εξαίρεση ή τον περιορισμό, ή σε συγκεκριμένα έργα ή άλλο υλικό ή σε σχέση με συγκεκριμένες άδειες ή χρήσεις βάσει της εξαίρεσης ή του περιορισμού, οποιαδήποτε στιγμή πριν ή κατά τη διάρκεια της άδειας ή των χρήσεων που εμπίπτουν στην εξαίρεση ή τον περιορισμό. Οι όροι που συνδέονται με τους εν λόγω μηχανισμούς χορήγησης αδειών δεν θα πρέπει να επηρεάζουν την πρακτική τους σημασία για τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς. Είναι σημαντικό ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ένας δικαιούχος αποκλείει την εφαρμογή αυτών των μηχανισμών ή αυτής της εξαίρεσης ή του περιορισμού σε ένα ή περισσότερα από τα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας, οι τυχόν συνεχιζόμενες χρήσεις να περατώνονται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και, στην περίπτωση που λαμβάνουν χώρα στη βάση της χορήγησης συλλογικής άδειας, ότι από τη στιγμή που ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης ενημερώνεται σχετικά να παύει να εκδίδει άδειες που καλύπτουν τις σχετικές χρήσεις. Αυτός ο αποκλεισμός από τους δικαιούχους δεν θα πρέπει να επηρεάζει τις αξιώσεις αμοιβής τους για την πραγματική χρήση του έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας για το οποίο έχει παραχωρηθεί άδεια.
- (36) Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την ικανότητα των κρατών μελών να αποφασίζουν ποιος πρέπει να έχει τη νομική ευθύνη όσον αφορά τη συμμόρφωση της χορήγησης αδειών μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και της χρήσης τους με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, και όσον αφορά τη συμμόρφωση των ενδιαφερομένων συμβαλλόμενων μερών προς τους όρους των εν λόγω αδειών.
- (37) Λαμβανομένης υπόψη της ποικιλίας των έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας στις συλλογές των ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι σημαντικό οι μηχανισμοί χορήγησης αδειών και η εξαίρεση ή ο περιορισμός που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία να είναι διαθέσιμοι και να μπορούν να χρησιμοποιούνται στην πράξη για διάφορα είδη έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας, στα οποία περιέχονται φωτογραφίες, λογισμικό, φωνογραφήματα, οπτικοακουστικά έργα και μοναδικά έργα τέχνης, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία αυτά δεν έχουν διατεθεί ποτέ στο εμπόριο. Τα έργα που δεν έχουν διατεθεί ποτέ στο εμπόριο μπορεί να περιλαμβάνουν αρίσες, φυλλάδια, στρατιωτικά ημερολόγια ή ερασιτεχνικά οπτικοακουστικά έργα, αλλά επίσης μη δημοσιευμένα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας, με την επιφύλαξη άλλων εφαρμοστέων νομικών περιορισμών, όπως οι εθνικοί κανόνες επί ηθικών δικαιωμάτων. Όταν ένα έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας είναι διαθέσιμο σε οποιαδήποτε από τις διαφορετικές εκδόχές του, όπως μεταγενέστερες εκδόσεις λογοτεχνικών έργων και εναλλακτικό μοντάζ κινηματογραφικών έργων, ή σε οποιαδήποτε από τις διάφορες εκδηλώσεις του, όπως οι ψηφιακές και έντυπες μορφές του ίδιου έργου, το εν λόγω έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας δεν θα πρέπει να θεωρείται μη διαθέσιμο στο εμπόριο. Αντίστροφα, η εμπορική διαθεσιμότητα διασκευών, συμπεριλαμβανομένων και άλλων γλωσσικών εκδόσεων ή οπτικοακουστικών προσαρμογών ενός λογοτεχνικού έργου, δεν θα πρέπει να αποκλείει τον προσδιορισμό ενός έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας ως μη διαθέσιμου στο εμπόριο σε μια ορισμένη γλώσσα. Προκειμένου να αντικατοπτρίζονται οι ιδιαιτερότητες των διαφόρων ειδών έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας όσον αφορά τους τρόπους δημοσίευσης και διανομής και να διευκολύνεται η χρησιμότητα των εν λόγω μηχανισμών, ενδέχεται να είναι απαραίτητη η θέσπιση ειδικών απαιτήσεων και διαδικασιών για την εφαρμογή στην πράξη των εν λόγω μηχανισμών χορήγησης αδειών, όπως η απαίτηση να έχει παρέλθει ένα ορισμένο χρονικό διάστημα από την πρώτη εμπορική διαθεσιμότητα του έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας. Κρίνεται σκόπιμο τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε διαβουλεύσεις με τους δικαιούχους, τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς και τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης κατά τη θέσπιση τέτοιων απαιτήσεων και διαδικασιών.
- (38) Για τον προσδιορισμό της μη διαθεσιμότητας στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, θα πρέπει να απαιτείται η καταβολή εύλογης προσπάθειας ώστε να αξιολογείται η διαθεσιμότητά τους στο κοινό στους συνήθεις εμπορικούς διαύλους, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας ή του συγκεκριμένου συνόλου έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να καθορίζουν τον καταμερισμό των ευθυνών για την καταβολή αυτής της εύλογης προσπάθειας. Η εύλογη προσπάθεια δεν θα πρέπει να εμπεριέχει επαναλαμβανόμενη δράση σε βάθος χρόνου, αλλά θα πρέπει παρ' όλα αυτά να λαμβάνει υπόψη κάθε εύκολα προσβάσιμο αποδεικτικό στοιχείο για την επικείμενη διαθεσιμότητα των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας στους συνήθεις εμπορικούς διαύλους. Η αξιολόγηση ανά έργο θα πρέπει να απαιτείται μόνο όταν αυτό κρίνεται εύλογο λόγω της διαθεσιμότητας των σχετικών πληροφοριών, της πιθανότητας εμπορικής διαθεσιμότητας και του αναμενόμενου κόστους συναλλαγής. Η επαλήθευση της διαθεσιμότητας ενός έργου ή άλλου

αντικειμένου προστασίας θα πρέπει κανονικά να πραγματοποιείται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς, εκτός εάν η διασυνοριακή επαλήθευση θεωρείται εύλογη, για παράδειγμα σε περιπτώσεις που υπάρχουν εύκολα διαθέσιμες πληροφορίες ότι ένα λογοτεχνικό έργο δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά σε συγκεκριμένη γλωσσική έκδοση σε άλλο κράτος μέλος. Σε πολλές περιπτώσεις, το καθεστώς της μη διαθέσιμότητας στο εμπόριο ενός συνόλου έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας θα μπορούσε να καθορίζεται μέσω ενός αναλογικού μηχανισμού, όπως η δειγματοληψία. Η περιορισμένη διαθεσιμότητα ενός έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας, όπως η διαθεσιμότητά του σε καταστήματα με μεταχειρισμένα είδη, ή η θεωρητική δυνατότητα απόκτησης άδειας για ένα έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας δεν θα πρέπει να θεωρείται ως διαθεσιμότητα στο κοινό στους συνήθεις εμπορικούς διαύλους.

- (39) Για λόγους διεθνούς αβροφροσύνης, οι μηχανισμοί χορήγησης αδειών και η εξαίρεση ή ο περιορισμός που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία για την ψηφιοποίηση και διάδοση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε σύνολα έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που δεν είναι διαθέσιμα στο εμπόριο όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από τα οποία τεκμαίρεται ότι τα σύνολα αυτά αποτελούνται κυρίως από έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας τρίτων χωρών, εκτός εάν ο σχετικός οργανισμός συλλογικής διαχείρισης είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικός για την εν λόγω τρίτη χώρα, για παράδειγμα μέσω συμφωνίας εκπροσώπησης. Η εκτίμηση αυτή μπορεί να βασιστεί στα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία μετά την καταβολή εύλογης προσπάθειας προκειμένου να προσδιοριστεί αν τα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας δεν είναι διαθέσιμα στο εμπόριο, χωρίς να απαιτείται η αναζήτηση περαιτέρω αποδεικτικών στοιχείων. Η εκτίμηση ανά έργο της προέλευσης των μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας θα πρέπει να απαιτείται μόνο στο βαθμό που είναι επίσης αναγκαία για την καταβολή της εύλογης προσπάθειας για τον καθορισμό της εμπορικής τους διαθεσιμότητας.
- (40) Τα συμβαλλόμενα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς και οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης θα πρέπει να παραμένουν ελεύθερα να συμφωνούν για το εδαφικό πεδίο εφαρμογής των αδειών, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης να καλύπτονται όλα τα κράτη μέλη, για το τέλος χορήγησης άδειας και τις επιτρεπόμενες χρήσεις. Οι χρήσεις που καλύπτονται από αυτές τις άδειες δεν θα πρέπει να αποβλέπουν σε κερδοσκοπικό σκοπό, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία διανέμονται αντίγραφα από το ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως στην περίπτωση προωθητικού υλικού για μια έκθεση. Ταυτόχρονα, δεδομένου ότι η ψηφιοποίηση των συλλογών των ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να συνεπάγεται σημαντικές επενδύσεις, οι άδειες που χορηγούνται δυνάμει των μηχανισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς από το να καλύπτουν τις δαπάνες της άδειας και τις δαπάνες για την ψηφιοποίηση και τη διάδοση των έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας που καλύπτονται από την άδεια.
- (41) Στις πληροφορίες που σχετίζονται με την τρέχουσα και μελλοντική χρήση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας από ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς βάσει της παρούσας οδηγίας και των ρυθμίσεων που ισχύουν για όλους τους δικαιούχους, ώστε να αποκλείουν την εφαρμογή αδειών ή της εξαίρεσης ή του περιορισμού στα έργα τους ή σε άλλα αντικείμενα προστασίας, θα πρέπει να δίνεται κατάλληλη δημοσιότητα τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της χρήσης για την οποία έχει παραχωρηθεί άδεια ή εμπίπτει στην εξαίρεση ή τον περιορισμό, ανάλογα με την περίπτωση. Αυτή η δημοσιότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική όταν οι χρήσεις πραγματοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο στην εσωτερική αγορά. Είναι επομένως σκόπιμο να προβλεφθεί η δημιουργία μιας ενιαίας, προσιτής στο κοινό, διαδικτυακής πύλης προκειμένου η Ένωση να θέτει τις εν λόγω πληροφορίες στη διάθεση του κοινού για εύλογο χρονικό διάστημα προτού λάβει χώρα η χρήση. Η εν λόγω διαδικτυακή πύλη θα πρέπει να διευκολύνει τη δυνατότητα των δικαιούχων να αποκλείουν την εφαρμογή αδειών ή της εξαίρεσης ή του περιορισμού στα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 386/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, το Γραφείο διανοητικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επιφορτιστεί με ορισμένα καθήκοντα και ορισμένες δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τη χρήση των ιδίων δημοσιονομικών μέσων και στοιχείων να διευκολύνουν και να υποστηρίζουν τις δραστηριότητες των εθνικών αρχών, του ιδιωτικού τομέα και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης για την καταπολέμηση, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, της παραβίασης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Είναι επομένως σκόπιμο να αξιοποιηθεί το εν λόγω Γραφείο για τη δημιουργία και τη διαχείριση της ευρωπαϊκής πύλης μέσω της οποίας καθίστανται διαθέσιμες οι εν λόγω πληροφορίες.

Εκτός από τη διάθεση των πληροφοριών μέσω της πύλης, ενδέχεται να χρειαστεί να ληφθούν περαιτέρω κατάλληλα μέτρα δημοσιότητας, κατά περίπτωση, με σκοπό την αύξηση της ευαισθητοποίησης των ενδιαφερόμενων δικαιούχων, για παράδειγμα μέσω της χρήσης πρόσθετων διαύλων επικοινωνίας για την πρόσβαση σε ευρύτερο κοινό. Η αναγκαιότητα, η φύση και το γεωγραφικό εύρος των πρόσθετων μέτρων δημοσιότητας θα πρέπει να εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά των σχετικών μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, τους όρους των αδειών ή το είδος της χρήσης βάσει της εξαίρεσης ή του περιορισμού, καθώς και από τις υφιστάμενες πρακτικές στα κράτη μέλη. Τα μέτρα δημοσιότητας θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά χωρίς να απαιτείται η ενημέρωση του κάθε δικαιούχου μεμονωμένα.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 386/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2012, σχετικά με την ανάθεση στο Γραφείο Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) καθηκόντων συναφών με την επιβολή της εφαρμογής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της σύγκλησης Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Παραβίαση των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας, με εκπροσώπους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (ΕΕ L 129 της 16.5.2012, σ. 1).

- (42) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τον διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε κάθε συγκεκριμένο τομέα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι μηχανισμοί χορήγησης αδειών μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που καθιερώνονται με την παρούσα οδηγία είναι αποτελεσματικοί και λειτουργικοί, ότι οι δικαιούχοι προστατεύονται επαρκώς, ότι οι άδειες δημοσιεύονται προσηκόντως και ότι παρέχεται ασφάλεια δικαίου αναφορικά με την αντιπροσωπευτικότητα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης και την κατηγοριοποίηση των έργων.
- (43) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία για τη διευκόλυνση της χορήγησης συλλογικών αδειών για τα μη διαθέσιμα στο εμπόριο έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας που βρίσκονται μόνιμα στις συλλογές ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς δεν θα πρέπει να θίγουν τη χρήση των εν λόγω έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας βάσει των εξαιρέσεων ή των περιορισμών που προβλέπονται στο ενωσιακό δίκαιο ή στο πλαίσιο άλλων αδειών με διευρυμένη ισχύ, όταν η εν λόγω χορήγηση άδειας δεν βασίζεται στο καθεστώς της μη διαθεσιμότητας στο εμπόριο των καλυπτόμενων από αυτήν έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει επίσης να ισχύουν με την επιφύλαξη των εθνικών μηχανισμών για τη χρήση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας με βάση άδειες μεταξύ οργανισμού συλλογικής διαχείρισης και χρηστών εκτός των ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς.
- (44) Οι μηχανισμοί χορήγησης συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ επιτρέπουν σε έναν οργανισμό συλλογικής διαχείρισης να παραχωρεί άδειες ως φορέας χορήγησης συλλογικών αδειών για λογαριασμό δικαιούχων ανεξάρτητα από το αν αυτοί έχουν αναθέσει στον οργανισμό τη διενέργεια της πράξης αυτής. Τα συστήματα που βασίζονται σε τέτοιους μηχανισμούς, όπως η χορήγηση συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ, οι αναθέσεις ή τα τεκμήρια εκπροσώπησης, αποτελούν καθιερωμένη πρακτική σε πολλά κράτη μέλη και μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διάφορους τομείς. Ένα λειτουργικό πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που λειτουργεί για όλα τα μέρη απαιτεί τη διαθεσιμότητα αναλογικών νομικών μηχανισμών για τη χορήγηση αδειών για τη χρήση των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να μπορούν να βασίζονται σε λύσεις, επιτρέποντας στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης να παραχωρούν άδειες που καλύπτουν έναν δυνητικά μεγάλο αριθμό έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας για ορισμένους τύπους χρήσης και να διανέμουν τα έσοδα που προέρχονται από τέτοιες άδειες στους δικαιούχους, σύμφωνα με την οδηγία 2014/26/ΕΕ.
- (45) Δεδομένης της φύσης ορισμένων χρήσεων, μαζί με τη συνήθως μεγάλο αριθμό των εμπλεκόμενων έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, το κόστος της εκκαθάρισης μεμονωμένων δικαιωμάτων με κάθε οικείο δικαιούχο είναι απαγορευτικά υψηλό. Ως εκ τούτου, είναι απίθανο χωρίς αποτελεσματικούς μηχανισμούς συλλογικής αδειοδότησης να πραγματοποιηθούν όλες οι πράξεις στους οικείους τομείς που απαιτούνται για να καταστεί δυνατή η χρήση των εν λόγω έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας. Η χορήγηση συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ από οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης και παρόμοιοι μηχανισμοί μπορεί να καταστήσουν δυνατή τη σύναψη συμφωνιών σε αυτούς τους τομείς όπου η χορήγηση συλλογικών αδειών δυνάμει εξουσιοδότησης από τους δικαιούχους δεν παρέχει ολοκληρωμένη λύση για την κάλυψη όλων των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Οι μηχανισμοί αυτοί συμπληρώνουν τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων με βάση τη μεμονωμένη εξουσιοδότηση από τους δικαιούχους, παρέχοντας πλήρη ασφάλεια δικαίου στους χρήστες σε ορισμένες περιπτώσεις. Ταυτόχρονα, παρέχουν στους δικαιούχους την ευκαιρία να επωφελούνται από τη νόμιμη χρήση των έργων τους.
- (46) Δεδομένης της αυξανόμενης σημασίας που αποκτά η ικανότητα προσφοράς ευελικτών σχημάτων χορήγησης αδειών στην ψηφιακή εποχή, και της αυξανόμενης χρήσης αυτών των σχημάτων, τα κράτη μέλη πρέπει να είναι σε θέση να προβλέπουν μηχανισμούς χορήγησης αδειών που επιτρέπουν στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης να χορηγούν άδειες, σε εθελοντική βάση, ανεξάρτητα από το αν όλοι οι δικαιούχοι έχουν εξουσιοδοτήσει τον εν λόγω οργανισμό να προβαίνει σε αυτήν την ενέργεια. Τα κράτη μέλη πρέπει να είναι σε θέση να διατηρούν και να θεσπίζουν τέτοιους μηχανισμούς σύμφωνα με τις εθνικές τους παραδόσεις, πρακτικές ή συνθήκες, με την επιφύλαξη των διασφαλίσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία και σε συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ένωσης. Αυτοί οι μηχανισμοί θα πρέπει να έχουν ισχύ μόνο στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από το δίκαιο της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευελιξία να επιλέγουν τον συγκεκριμένο τύπο μηχανισμού που θα επιτρέπει οι άδειες για έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας να επεκτείνονται στα δικαιώματα των δικαιούχων που δεν έχουν εξουσιοδοτήσει τον οργανισμό που συνάπτει τη συμφωνία, υπό τον όρο ότι αυτός ο μηχανισμός είναι σύμφωνος με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην οδηγία 2014/26/ΕΕ. Ειδικότερα, οι εν λόγω μηχανισμοί θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2014/26/ΕΕ εφαρμόζεται σε δικαιούχους που δεν είναι μέλη του οργανισμού που συνάπτει τη συμφωνία. Οι εν λόγω μηχανισμοί μπορούν να περιλαμβάνουν τη χορήγηση συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ, αναθέσεις και τεκμήρια εκπροσώπησης. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με τη χορήγηση συλλογικών αδειών δεν θα πρέπει να θίγουν την υφιστάμενη ικανότητα των κρατών μελών να εφαρμόζουν μηχανισμούς υποχρεωτικής συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων ή άλλους μηχανισμούς χορήγησης συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ, όπως αυτός που περιλαμβάνεται στο άρθρο 3 της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽¹²⁾.

⁽¹²⁾ Οδηγία 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1993 περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοηλεκτρικές μεταδόσεις και την κλωδική αναμετάδοση (ΕΕ L 248 της 6.10.1993, σ. 15).

- (47) Είναι σημαντικό οι μηχανισμοί συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ να εφαρμόζονται μόνο σε σαφώς καθορισμένα πεδία χρήσης, όπου η απόκτηση της άδειας από τους δικαιούχους σε μεμονωμένη βάση είναι κατά κανόνα επαχθής και μη πρακτική σε βαθμό που να καθίσταται απίθανο να λάβει χώρα η απαιτούμενη πράξη παραχώρησης της άδειας, μιας άδειας δηλαδή, που να καλύπτει όλους τους εμπλεκόμενους δικαιούχους, λόγω της φύσης της χρήσης ή των ειδών των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που αυτή αφορά. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια όσον αφορά τη μεταχείριση των δικαιούχων, περιλαμβανομένων των δικαιούχων που δεν είναι μέλη του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης. Ειδικότερα, το γεγονός και μόνον ότι οι θηρόμενοι δικαιούχοι δεν είναι υπήκοοι ή κάτοικοι ή εγκατεστημένοι στο κράτος μέλος του χρήστη που επιδιώκει να λάβει άδεια, δεν πρέπει να συνιστά καθαυτό λόγο για να θεωρηθεί ότι η εκκαθάριση των δικαιωμάτων είναι τόσο επαχθής και μη πρακτική, ώστε να δικαιολογείται η χρήση αυτών των μηχανισμών. Είναι εξίσου σημαντικό η χρήση για την οποία έχει παραχωρηθεί άδεια να μην επηρεάζει αρνητικά την οικονομική αξία των σχετικών δικαιωμάτων ούτε να στερεί από τους δικαιούχους σημαντικά εμπορικά οφέλη.
- (48) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι υφίστανται οι κατάλληλες διασφαλίσεις για την προστασία των έννομων συμφερόντων των δικαιούχων που δεν έχουν εξουσιοδοτήσει τον οργανισμό που χορηγεί την άδεια και ότι οι διασφαλίσεις αυτές εφαρμόζονται κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις. Ειδικότερα, για να δικαιολογηθεί η διευρυμένη ισχύς των μηχανισμών, ο εν λόγω οργανισμός συλλογικής διαχείρισης θα πρέπει, βάσει των εξουσιοδοτήσεων από δικαιούχους, να είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικός για τα είδη των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και για τα δικαιώματα τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της άδειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται προκειμένου αυτοί οι οργανισμοί να θεωρούνται επαρκώς αντιπροσωπευτικοί, λαμβάνοντας υπόψη την κατηγορία δικαιωμάτων που διαχειρίζεται ο οργανισμός, την ικανότητα του οργανισμού να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τα δικαιώματα και τον δημιουργικό τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται, καθώς και κατά πόσον ο οργανισμός καλύπτει σημαντικό αριθμό δικαιούχων στο σχετικό είδος έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που έχουν αναθέσει τη χορήγηση άδειας για το σχετικό είδος χρήσης, και σύμφωνα με την οδηγία 2014/26/ΕΕ. Για να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου και η εμπιστοσύνη στους μηχανισμούς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να αποφασίσουν ποιος πρέπει να έχει τη νομική ευθύνη όσον αφορά τις χρήσεις που επιτρέπονται από τη συμφωνία για τη χορήγηση άδειας. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των δικαιούχων των οποίων τα έργα αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης βάσει των αδειών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη χορήγηση άδειας και την κατανομή της αμοιβής. Τα μέτρα δημοσιότητας θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας και δεν θα πρέπει να συνεπάγονται την επιβολή δυσανάλογης διοικητικής επιβάρυνσης στους χρήστες, στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης ή στους δικαιούχους, και χωρίς να είναι αναγκαία η μεμονωμένη ενημέρωση κάθε δικαιούχου.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι δικαιούχοι μπορούν εύκολα να ανακτούν τον έλεγχο των έργων τους και να αποτρέπουν οποιοδήποτε χρήσεις των έργων τους θα μπορούσαν να βλάψουν τα συμφέροντά τους, στους δικαιούχους πρέπει να παρέχεται πραγματική δυνατότητα να αποκλείσουν την εφαρμογή των εν λόγω μηχανισμών στα έργα τους ή σε άλλα αντικείμενα προστασίας για όλες τις χρήσεις και τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας, ή για ειδικές χρήσεις και έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας, μεταξύ άλλων πριν από τη χορήγηση της άδειας και κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας. Στις περιπτώσεις αυτές, οποιοδήποτε τρέχουσες χρήσεις θα πρέπει να περατώνονται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Αυτός ο αποκλεισμός από τους δικαιούχους δεν θα πρέπει να επηρεάζει αξιώσεις τους για αμοιβή για την πραγματική χρήση του έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας βάσει της άδειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να μπορούν να αποφασίσουν ότι απαιτούνται πρόσθετα μέτρα για την προστασία των δικαιούχων. Αυτά τα πρόσθετα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης και άλλων ενδιαφερόμενων μερών σε ολόκληρη την Ένωση για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους μηχανισμούς αυτούς, καθώς και τη δυνατότητα των δικαιούχων να εξαιρούν τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας από τους εν λόγω μηχανισμούς.

- (49) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο σκοπός και το πεδίο εφαρμογής οποιασδήποτε άδειας που χορηγείται ως αποτέλεσμα των μηχανισμών χορήγησης συλλογικών αδειών διευρυμένης ισχύος καθώς και οι πιθανές χρήσεις, θα πρέπει πάντα να καθορίζονται με προσοχή και σαφήνεια στη νομοθεσία ή, εάν ο υποκείμενος νόμος αποτελεί γενική διάταξη, στις πρακτικές χορήγησης άδειας που εφαρμόζονται ως αποτέλεσμα των εν λόγω γενικών διατάξεων, ή στις χορηγούμενες άδειες. Η ικανότητα εκμετάλλευσης μιας άδειας στο πλαίσιο αυτών των μηχανισμών θα πρέπει επίσης να περιορίζεται σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης που υπόκεινται στην εθνική νομοθεσία που εφαρμόζει την οδηγία 2014/26/ΕΕ.
- (50) Δεδομένων των διαφορετικών παραδόσεων και εμπειριών σχετικά με μηχανισμούς χορήγησης συλλογικών αδειών διευρυμένης ισχύος στα διάφορα κράτη μέλη και της δυνατότητας εφαρμογής τους σε δικαιούχους, ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή το κράτος μέλος διαμονής τους, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η διαφάνεια και ο διάλογος σε επίπεδο Ένωσης σχετικά με την πρακτική λειτουργία των μηχανισμών αυτών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των διασφαλίσεων για τους δικαιούχους, τη χρησιμότητα αυτών των μηχανισμών, τις επιπτώσεις σε δικαιούχους που δεν είναι μέλη του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης ή σε δικαιούχους που είναι υπήκοοι ή κάτοικοι άλλου κράτους μέλους και τον αντίκτυπο στη διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης ανάγκης να

θεσπιστούν κανόνες για τη διασυννοριακή ισχύ τέτοιων μηχανισμών εντός της εσωτερικής αγοράς. Για λόγους διαφάνειας, η Επιτροπή θα πρέπει να δημοσιεύει τακτικά πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των εν λόγω μηχανισμών δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει τέτοιους μηχανισμούς θα πρέπει, επομένως, να ενημερώνουν την Επιτροπή για τις σχετικές εθνικές διατάξεις και την εφαρμογή τους στην πράξη, συμπεριλαμβανομένων του πεδίου και των τύπων της χορήγησης άδειας που εισήχθησαν με βάση γενικές διατάξεις, την έκταση της χορήγησης άδειας και των εμπλεκόμενων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να συζητούνται με τα κράτη μέλη στην επιτροπή επαφών που θεσπίζεται στο άρθρο 12 παράγραφος 3 της οδηγίας 2001/29/EK. Η Επιτροπή θα πρέπει να δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με τη χρήση των μηχανισμών αυτών στην Ένωση και τον αντίκτυπό τους όσον αφορά τη χορήγηση άδειας και τους δικαιούχους, τη διάδοση πολιτιστικού περιεχομένου και τη διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών στον τομέα της συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, καθώς και τον αντίκτυπο στον ανταγωνισμό.

- (51) Οι υπηρεσίες βίντεο κατά παραγγελία έχουν τη δυνατότητα να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη διάδοση των οπτικοακουστικών έργων σε ολόκληρη την Ένωση. Ωστόσο, η διαθεσιμότητα αυτών των έργων, ιδίως ευρωπαϊκών έργων, σε υπηρεσίες βίντεο κατά παραγγελία παραμένει περιορισμένη. Συμφωνίες για την επιγραμμική εκμετάλλευση των εν λόγω έργων ενδέχεται να είναι δύσκολο να συναφθούν λόγω των ζητημάτων που σχετίζονται με τη χορήγηση άδειας χρήσης των δικαιωμάτων. Τα ζητήματα αυτά θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να ανακύψουν όταν ο κάτοχος των δικαιωμάτων για μια συγκεκριμένη επικράτεια έχει χαμηλό οικονομικό κίνητρο να εκμεταλλευτεί επιγραμμικά ένα έργο και δεν παραχωρεί άδεια εκμετάλλευσης ή παρακατά τα επιγραμμικά δικαιώματα, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει στη μη διαθεσιμότητα οπτικοακουστικών έργων σε υπηρεσίες βίντεο κατά παραγγελία. Άλλα ζητήματα θα μπορούσαν να συνδέονται με τις διεξόδους εκμετάλλευσης.
- (52) Προς διευκόλυνση της χορήγησης αδειών για τα δικαιώματα επί οπτικοακουστικών έργων σε υπηρεσίες βίντεο κατά παραγγελία θα πρέπει να απαιτείται τα κράτη μέλη να προβλέπουν ένα μηχανισμό διαπραγμάτευσης που επιτρέπει στα μέρη τα οποία επιθυμούν να συνάψουν συμφωνία να βασίζονται στη βοήθεια ενός αμερόληπτου οργάνου ή ενός ή περισσότερων διαμεσολαβητών. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν είτε να δημιουργήσουν έναν νέο φορέα ή να βασιστούν σε υφιστάμενο φορέα που να πληροί τις προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να ορίσουν έναν ή περισσότερους αρμόδιους φορείς ή διαμεσολαβητές. Ο εν λόγω φορέας ή οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να πραγματοποιούν συναντήσεις με τα μέρη και να βοηθούν στις διαπραγματεύσεις με παροχή επαγγελματικής, αμερόληπτης και εξωτερικής συμβουλευτικής. Όταν η διαπραγμάτευση αφορά μέρη από διαφορετικά κράτη μέλη και όπου αυτά τα μέρη αποφασίσουν να κάνουν χρήση του μηχανισμού διαπραγμάτευσης θα πρέπει να συμφωνήσουν εκ των προτέρων σχετικά με το αρμόδιο κράτος μέλος. Ο φορέας ή οι διαμεσολαβητές θα μπορούν να συναντιούνται με τα μέρη για να διευκολύνουν την έναρξη διαπραγματεύσεων ή κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη διευκόλυνση της σύναψης συμφωνίας. Η συμμετοχή σε αυτό τον μηχανισμό διαπραγμάτευσης και η επακόλουθη σύναψη συμφωνιών θα πρέπει να είναι εθελοντική και δεν πρέπει να θίγει τη συμβατική ελευθερία των μερών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να αποφασίζουν σχετικά με τη συγκεκριμένη λειτουργία του μηχανισμού διαπραγμάτευσης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος και της διάρκειας της βοήθειας στις διαπραγματεύσεις και της ανάληψης των δαπανών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι διοικητικές και οικονομικές επιβαρύνσεις παραμένουν αναλογικές ώστε να εξασφαλίζεται η αποδοτικότητα του μηχανισμού διαπραγμάτευσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν το διάλογο μεταξύ των αντιπροσωπευτικών οργανισμών, χωρίς αυτό να αποτελεί υποχρέωση για τα κράτη μέλη.
- (53) Η λήξη της περιόδου προστασίας ενός έργου συνεπάγεται την είσοδο του εν λόγω έργου στην κατηγορία των έργων που έχουν καταστεί κοινό κτήμα και τη λήξη ισχύος των δικαιωμάτων που παρέχει η νομοθεσία της Ένωσης για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στο εν λόγω έργο. Στον τομέα των εικαστικών τεχνών, η κυκλοφορία πιστών αναπαραγωγών έργων που έχουν καταστεί κοινό κτήμα συμβάλλει στην πρόσβαση και προώθηση του πολιτισμού και της πρόσβασης στην πολιτιστική κληρονομιά. Στο ψηφιακό περιβάλλον, η προστασία αυτών των αναπαραγωγών μέσω δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων δεν συνάδει με τη λήξη της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων επί των έργων. Επιπλέον, οι διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών περί πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπουν την προστασία των εν λόγω αναπαραγωγών δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου και επηρεάζουν τη διασυννοριακή διάδοση έργων εικαστικών τεχνών που έχουν καταστεί κοινό κτήμα. Ως εκ τούτου, ορισμένες αναπαραγωγές έργων εικαστικών τεχνών που έχουν καταστεί κοινό κτήμα δεν θα πρέπει να προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικά δικαιώματα. Όλα τα ανωτέρω δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να πωλούν αναπαραγωγές, όπως ταχυδρομικές κάρτες.
- (54) Ο ελεύθερος και πολυφωνικός Τύπος είναι απαραίτητος για να διασφαλίζεται η ποιοτική δημοσιογραφία και η πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση. Συμβάλλει καθοριστικά στον δημόσιο διάλογο και την ορθή λειτουργία της δημοκρατικής κοινωνίας. Η ευρεία διαθεσιμότητα εκδόσεων τύπου στο διαδίκτυο έχει οδηγήσει στην εμφάνιση νέων επιγραμμικών υπηρεσιών, όπως οι φορείς συγκέντρωσης ειδήσεων ή οι υπηρεσίες παρακολούθησης των μέσων ενημέρωσης, για τις οποίες η αναχρησιμοποίηση των εκδόσεων Τύπου αποτελεί σημαντικό μέρος των επιχειρηματικών τους μοντέλων και πηγή εσόδων. Οι εκδότες τύπου αντιμετωπίζουν προβλήματα όσον αφορά τη χορήγηση άδειας για την επιγραμμική

χρήση των εκδόσεων τους σε παρόχους υπηρεσιών αυτού του είδους, κάτι που καθιστά δυσκολότερη την απόσβεση των επενδύσεών τους. Ελλείπει αναγνώρισης των εκδοτών τύπου ως δικαιούχων, η χορήγηση άδειας χρήσης και η επιβολή των δικαιωμάτων επί των εκδόσεων τύπου σχετικά με τις επιγραμμικές χρήσεις από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας στο ψηφιακό περιβάλλον είναι συχνά πολύπλοκες και αναποτελεσματικές.

- (55) Η οργανωτική και οικονομική συμβολή των εκδοτών στην παραγωγή εκδόσεων Τύπου πρέπει να αναγνωριστεί και να ενθαρρυνθεί περαιτέρω ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του εκδοτικού κλάδου και με τον τρόπο αυτόν να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα αξιόπιστων πληροφοριών. Είναι επομένως αναγκαίο να παρέχεται σε επίπεδο Ένωσης εναρμονισμένη έννομη προστασία για τις εκδόσεις τύπου όσον αφορά τις επιγραμμικές χρήσεις από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, χωρίς να θίγονται οι σημερινοί κανόνες για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στο δίκαιο της Ένωσης, οι οποίοι ισχύουν για τις ιδιωτικές ή μη εμπορικές χρήσεις των εκδόσεων τύπου από μεμονωμένους χρήστες, μεταξύ άλλων όταν αυτοί οι χρήστες μοιράζονται δημοσιεύματα του τύπου στο διαδίκτυο. Αυτή η προστασία θα πρέπει να διασφαλίζεται με αποτελεσματικό τρόπο μέσω της θέσπισης, στην ενωσιακή νομοθεσία, δικαιωμάτων που σχετίζονται με την πνευματική ιδιοκτησία για την αναπαραγωγή και τη διάθεση στο κοινό εκδόσεων τύπου από εκδότες εγκατεστημένους σε κράτος μέλος όσον αφορά επιγραμμικές χρήσεις από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας κατά την έννοια της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾. Η νομική προστασία για τις εκδόσεις τύπου που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να είναι επωφελής για τους εκδότες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος και έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της Ένωσης.

Η έννοια του εκδότη εκδόσεων τύπου θα πρέπει να νοείται ότι καλύπτει τους παρόχους υπηρεσιών, όπως τους εκδότες ειδήσεων ή τα πρακτορεία ειδήσεων, όταν δημοσιεύουν εκδόσεις τύπου κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

- (56) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, είναι αναγκαίο να οριστεί η έννοια των εκδόσεων τύπου κατά τρόπον ώστε να καλύπτει μόνο δημοσιογραφικές εκδόσεις, που δημοσιεύονται σε οποιοδήποτε μέσο, μεταξύ άλλων σε χαρτί, στο πλαίσιο οικονομικής δραστηριότητας που αποτελεί παροχή υπηρεσιών δυνάμει του δικαίου της Ένωσης. Οι εκδόσεις Τύπου που θα πρέπει να καλύπτονται περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, καθημερινές εφημερίδες, εβδομαδιαία ή μηνιαία περιοδικά γενικού ή ειδικού ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των συνδρομητικών περιοδικών, και ειδησεογραφικούς ιστοτόπους. Οι εκδόσεις τύπου περιέχουν κυρίως λογοτεχνικά έργα, αλλά περιλαμβάνουν όλο και περισσότερο άλλα είδη έργων και αντικειμένων προστασίας, ιδίως φωτογραφίες και βίντεο. Οι περιοδικές εκδόσεις που εκδίδονται για επιστημονικούς ή ακαδημαϊκούς σκοπούς, όπως τα επιστημονικά περιοδικά, δεν θα πρέπει να καλύπτονται από την προστασία που παρέχεται στις εκδόσεις Τύπου δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Επίσης, δεν θα πρέπει η προστασία αυτή να αφορά ιστοτόπους, όπως ιστολόγια, που παρέχουν πληροφορίες ως τμήμα μιας δραστηριότητας η οποία δεν εκτελείται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας, συντακτικής ευθύνης και ελέγχου ενός παρόχου υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα ενός εκδότη ειδήσεων.
- (57) Τα δικαιώματα που χορηγούνται στους εκδότες τύπου δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να έχουν το ίδιο πεδίο εφαρμογής με τα δικαιώματα αναπαραγωγής και διάθεσης στο κοινό που προβλέπονται στην οδηγία 2001/29/ΕΚ, σε ό, τι αφορά τις επιγραμμικές χρήσεις από παρόχους της κοινωνίας της πληροφορίας. Τα δικαιώματα που χορηγούνται στους εκδότες τύπου δεν θα πρέπει να επεκτείνονται σε πράξεις που συνίστανται στην τοποθέτηση υπερσυνδέσμων. Δεν θα πρέπει επίσης να επεκτείνονται σε απλά γεγονότα που αναφέρονται στα δημοσιεύματα του τύπου. Τα δικαιώματα που χορηγούνται στους εκδότες τύπου βάσει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει επίσης να υπόκεινται στις ίδιες διατάξεις σχετικά με τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς όπως αυτές που ισχύουν για τα δικαιώματα που προβλέπονται στην οδηγία 2001/29/ΕΚ, συμπεριλαμβανομένης της εξαιρέσης στην περίπτωση της παράθεσης αποσπασμάτων με σκοπό την άσκηση κριτικής ή βιβλιοπαρουσίασης, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της εν λόγω οδηγίας.
- (58) Οι χρήσεις εκδόσεων τύπου από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μπορούν να συνίστανται στη χρήση ολόκληρων εκδόσεων ή άρθρων, αλλά και τμημάτων εκδόσεων τύπου. Αυτές οι χρήσεις τμημάτων εκδόσεων τύπου έχουν επίσης αποκτήσει οικονομική σημασία. Ταυτόχρονα, είναι απίθανο η χρήση μεμονωμένων λέξεων ή πολύ σύντομων αποσπασμάτων εκδόσεων τύπου από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας να μπορεί να υπονομεύσει τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τους εκδότες τύπου για την παραγωγή του περιεχομένου. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι η χρήση μεμονωμένων λέξεων ή πολύ σύντομων αποσπασμάτων εκδόσεων τύπου δεν θα πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Λαμβάνοντας υπόψη τη μαζική συγκέντρωση και χρήση των εκδόσεων τύπου από τους παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, είναι σημαντικό ο αποκλεισμός των πολύ σύντομων αποσπασμάτων να ερμηνεύεται κατά τρόπον ώστε να μην επηρεάζεται η αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

⁽¹³⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ. 1).

- (59) Η προστασία που παρέχεται στους εκδότες τύπου δυνάμει της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να επηρεάζει τα δικαιώματα των δημιουργών και άλλων δικαιούχων στα έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας που περιλαμβάνονται σε αυτές τις εκδόσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο οι δημιουργοί και άλλοι δικαιούχοι μπορούν να εκμεταλλεύονται τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας ανεξάρτητα από την έκδοση τύπου στην οποία ενσωματώνονται. Κατά συνέπεια, οι εκδότες εκδόσεων τύπου δεν θα πρέπει να είναι σε θέση να επικαλούνται την προστασία που χορηγείται σε αυτούς βάσει της παρούσας οδηγίας έναντι δημιουργών και άλλων δικαιούχων ή έναντι άλλων εξουσιοδοτημένων χρηστών των ιδίων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας. Τούτο δεν θα πρέπει να θίγει τις συμβατικές ρυθμίσεις που συμφωνούνται μεταξύ των εκδοτών τύπου αφενός και των δημιουργών και άλλων δικαιούχων αφετέρου. Οι δημιουργοί των οποίων έργα ενσωματώνονται σε έκδοση τύπου δικαιούνται να λάβουν κατάλληλο μερίδιο επί των εσόδων που λαμβάνουν οι εκδότες τύπου για τις χρήσεις των εκδόσεων τύπου τους από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας. Τούτο θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με την κυριότητα ή την άσκηση των δικαιωμάτων στο πλαίσιο των συμφωνιών που προκύπτουν από συλλογικές διαπραγματεύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι νόμοι αυτοί συνάδουν με το δίκαιο της Ένωσης.
- (60) Οι εκδότες, συμπεριλαμβανομένων των εκδοτών τύπου, βιβλίων ή επιστημονικών εκδόσεων ή μουσικών εκδόσεων, συχνά λειτουργούν με βάση τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων δημιουργού μέσω συμβατικών συμφωνιών ή νομοθετικών διατάξεων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκδότες πραγματοποιούν μια επένδυση για την εκμετάλλευση των έργων που περιλαμβάνονται στις εκδόσεις τους και μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να στερηθούν έσοδα όταν τα εν λόγω έργα χρησιμοποιούνται δυνάμει εξαιρέσεων ή περιορισμών, όπως αυτοί που αφορούν την ιδιωτική αντιγραφή και τη φωτοαναπαραγωγή, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων υφιστάμενων εθνικών συστημάτων για τη φωτοαναπαραγωγή στα κράτη μέλη, ή στο πλαίσιο συστημάτων δημόσιου δανεισμού. Σε αρκετά κράτη μέλη, η αποζημίωση για τις χρήσεις δυνάμει των εν λόγω εξαιρέσεων ή περιορισμών επιμερίζεται μεταξύ των δημιουργών και των εκδοτών. Για να λαμβάνεται υπόψη αυτή η κατάσταση και να ενισχύεται η ασφάλεια δικαίου για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, η παρούσα οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη που έχουν υφιστάμενα συστήματα για τον επιμερισμό των αμοιβών μεταξύ δημιουργών και εκδοτών να τα διατηρήσουν. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα κράτη μέλη που διέθεταν τέτοιους μηχανισμούς επιμερισμού αμοιβών πριν από την 12η Νοεμβρίου 2015, αν και σε άλλα κράτη μέλη η αμοιβή δεν επιμερίζεται και οφείλεται αποκλειστικά στους δημιουργούς σύμφωνα με τις εθνικές πολιτιστικές πολιτικές. Ενώ η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται χωρίς διακρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη, θα πρέπει να σέβεται τις παραδόσεις στον εν λόγω τομέα και να μην υποχρεώνει τα κράτη μέλη που επί του παρόντος δεν διαθέτουν τέτοια συστήματα επιμερισμού αμοιβών να τα εισάγουν. Τούτο δεν θα πρέπει να επηρεάζει τις υφιστάμενες ή μελλοντικές ρυθμίσεις στα κράτη μέλη όσον αφορά τις αμοιβές στο πλαίσιο του δημόσιου δανεισμού.

Θα πρέπει επίσης να μην επηρεάσει τις εθνικές ρυθμίσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση των δικαιωμάτων και τα δικαιώματα αμοιβής, υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με το δίκαιο της Ένωσης. Θα πρέπει να επιτρέπεται σε όλα τα κράτη μέλη, χωρίς όμως να αποτελεί υποχρέωσή τους, να προβλέπουν ότι, όταν οι δημιουργοί έχουν μεταβιβάσει τα δικαιώματά τους ή έχουν χορηγήσει άδεια εκμετάλλευσης των δικαιωμάτων του σε έναν εκδότη ή συμβάλλουν με άλλο τρόπο με τα έργα του σε μια έκδοση και έχουν θεσπίσει συστήματα αποζημίωσης για τη βλάβη που αυτοί υφίστανται από εξαίρεση ή περιορισμό, μεταξύ άλλων μέσω οργανισμών συλλογικής διαχείρισης οι οποίοι εκπροσωπούν από κοινού δημιουργούς και εκδότες, οι εκδότες δικαιούνται μερίδιο από αυτήν την αποζημίωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμένουν ελεύθερα να καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι εκδότες θα απαλλάσσονται από το βάρος τεκμηρίωσης της αξίωσής τους για αποζημίωση ή αμοιβή και να καθορίζουν τους όρους για την κατανομή της εν λόγω αποζημίωσης ή αμοιβής μεταξύ δημιουργών και εκδοτών σύμφωνα με τα εθνικά τους συστήματα.

- (61) Τα τελευταία χρόνια η λειτουργία της αγοράς του επιγραμμικού περιεχομένου έχει καταστεί περισσότερο πολύπλοκη. Οι επιγραμμικές υπηρεσίες ανταλλαγής περιεχομένου που παρέχουν πρόσβαση σε μεγάλη ποσότητα περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, το οποίο αναφορώνεται από τους χρήστες τους έχουν καταστεί βασική πηγή επιγραμμικής πρόσβασης σε περιεχόμενο. Οι επιγραμμικές υπηρεσίες αποτελούν μέσο για την παροχή ευρύτερης πρόσβασης σε πολιτιστικά και δημιουργικά έργα και προσφέρουν στους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας μεγάλες ευκαιρίες για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων. Ωστόσο, αν και επιτρέπουν την ποικιλομορφία και την εύκολη πρόσβαση σε περιεχόμενο, γεννούν επίσης προκλήσεις, όταν περιεχόμενο που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αναφορώνεται χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση των δικαιούχων. Ανασφάλεια δικαίου υπάρχει ως προς το κατά πόσον οι πάροχοι αυτών των υπηρεσιών εμπλέκονται σε πράξεις που αφορούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και χρειάζεται να λαμβάνουν άδειες από τους δικαιούχους για το περιεχόμενο που αναφορώνεται από τους χρήστες τους, οι οποίοι δεν κατέχουν τα σχετικά δικαιώματα επί του περιεχομένου που αναφορώνεται, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των εξαιρέσεων και των περιορισμών που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης. Αυτή η ανασφάλεια επηρεάζει την ικανότητα των δικαιούχων να προσδιορίζουν κατά πόσον, και υπό ποιες προϋποθέσεις, χρησιμοποιούνται τα έργα τους και άλλο υλικό, καθώς και στις πιθανότητες που έχουν να λάβουν κατάλληλη αμοιβή για τη χρήση αυτή. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ανάπτυξη της αγοράς χορήγησης αδειών μεταξύ δικαιούχων δικαιωμάτων και παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής

περιεχομένου. Αυτές οι συμφωνίες χορήγησης αδειών θα πρέπει να είναι δίκαιες και να διατηρούν μια εύλογη ισορροπία μεταξύ των δύο μερών. Οι δικαιούχοι θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους ή άλλων προστατευόμενων αντικειμένων. Ωστόσο, επειδή η συμβατική ελευθερία δεν θα πρέπει να θίγεται από τις εν λόγω διατάξεις, οι δικαιούχοι δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να χορηγούν άδεια ή να συνάπτουν συμφωνίες χορήγησης αδειών.

- (62) Ορισμένες υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, ως μέρος της κανονικής χρήσης τους, έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν στο κοινό πρόσβαση σε προστατευόμενο από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχόμενο ή άλλο αντικείμενο προστασίας που αναφορτώνεται από τους χρήστες τους. Ο ορισμός του παρόχου μιας υπηρεσίας ανταλλαγής επιγραμμικού περιεχομένου που θεσπίζεται με την παρούσα οδηγία θα πρέπει να στοχεύει μόνο τις επιγραμμικές υπηρεσίες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αγορά επιγραμμικού περιεχομένου, μέσω του ανταγωνισμού με άλλες υπηρεσίες επιγραμμικού περιεχομένου, όπως οι επιγραμμικές υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων και βίντεο συνεχούς ροής, για το ίδιο κοινό. Οι υπηρεσίες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία είναι οι υπηρεσίες εκείνες των οποίων ο κύριος σκοπός ή ένας από τους κύριους σκοπούς είναι να αποθηκεύουν και να παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα να αναφορτώνουν και να μοιράζονται μεγάλη ποσότητα περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας με σκοπό την αποκόμιση κέρδους από αυτό, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω της οργάνωσής του και της προώθησής του, με σκοπό την προσέλκυση ευρύτερου κοινού, μεταξύ άλλων μέσω της κατηγοριοποίησης του περιεχομένου και της χρήσης στοχευμένης προώθησης μέσα σε αυτό. Οι υπηρεσίες αυτές δεν θα πρέπει να περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες έχουν κύριο σκοπό άλλον από το να παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα να αναφορτώνουν και να μοιράζονται μεγάλη ποσότητα περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας με σκοπό την αποκόμιση κέρδους από την εν λόγω δραστηριότητα. Στις τελευταίες υπηρεσίες περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά την έννοια της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁴⁾, καθώς και πάροχοι υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους από επιχείρηση σε επιχείρηση και υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, που επιτρέπουν στους χρήστες να αναφορτώνουν περιεχόμενο για ιδία χρήση, όπως κυβερνοερμάρια (cyberlockers), ή επιγραμμικές αγορές των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η επιγραμμική λιανική πώληση και που δεν παρέχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Οι πάροχοι υπηρεσιών, όπως η ανάπτυξη λογισμικού ανοικτής πηγής και οι πλατφόρμες διαμοιρασμού, τα μη κερδοσκοπικά επιστημονικά ή εκπαιδευτικά αποθετήρια, καθώς και οι μη κερδοσκοπικές επιγραμμικές εγκυκλοπαίδειες, θα πρέπει να εξαιρούνται επίσης από τον ορισμό του παρόχου μιας υπηρεσίας ανταλλαγής επιγραμμικού περιεχομένου. Τέλος, προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ο μηχανισμός απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε παρόχους υπηρεσιών των οποίων ο κύριος σκοπός είναι η συμμετοχή ή η διευκόλυνση της πειρατείας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

- (63) Η αξιολόγηση του κατά πόσον ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου αποθηκεύει και παρέχει πρόσβαση σε μεγάλη ποσότητα περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση και να λαμβάνει υπόψη έναν συνδυασμό στοιχείων, όπως το κοινό της υπηρεσίας και ο αριθμός των αρχείων περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία αναφορτώνονται από τους χρήστες των υπηρεσιών.
- (64) Είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί στην παρούσα οδηγία ότι οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου εκτελούν μια πράξη παρουσίασης στο κοινό ή διάθεσης στο κοινό όταν παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε έργα που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή άλλο αντικείμενα προστασίας που αναφορτώνονται από τους χρήστες τους. Κατά συνέπεια, οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου θα πρέπει να λαμβάνουν άδεια, μεταξύ άλλων μέσω συμφωνίας χορήγησης άδειας, από τους σχετικούς δικαιούχους. Αυτό δεν επηρεάζει την έννοια της παρουσίασης στο κοινό ή της διάθεσης στο κοινό σε άλλα σημεία του δικαίου της Ένωσης ούτε επηρεάζει την πιθανή εφαρμογή του άρθρου 3 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ σε άλλους παρόχους υπηρεσιών με που χρησιμοποιούν περιεχόμενο που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- (65) Όταν οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου ευθύνονται για πράξεις παρουσίασης στο κοινό ή διάθεσης στο κοινό υπό τους όρους που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, το άρθρο 14 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ δεν θα πρέπει να ισχύει για την ευθύνη που απορρέει από τη διάταξη της παρούσας οδηγίας σχετικά με τη χρήση προστατευόμενου περιεχομένου από παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου. Αυτό δεν θα πρέπει να επηρεάζει την εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ σε αυτούς τους παρόχους υπηρεσιών για σκοπούς που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.
- (66) Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου παρέχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο που δεν αναφορτώνεται από αυτούς αλλά από τους χρήστες τους, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ειδικός μηχανισμός ευθύνης για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας για τις περιπτώσεις που δεν έχει χορηγηθεί άδεια. Αυτό θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη των ένδικων μέσων δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για περιπτώσεις άλλες από την

⁽¹⁴⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ΕΕ L 321 της 17.12.2018, σ. 36).

ευθύνη για παραβιάσεις των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και της δυνατότητας των εθνικών δικαστηρίων ή των διοικητικών αρχών να είναι σε θέση να εκδίδουν ασφαλιστικά μέτρα σε συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης. Ειδικότερα, το ειδικό καθεστώς που ισχύει για τους νέους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από 10 εκατομμύρια EUR, των οποίων ο μέσος αριθμός μοναδικών επισκεπτών το μήνα στην Ένωση δεν υπερβαίνει τα 5 εκατομμύρια, δεν θα πρέπει να επηρεάζει τη διαθεσιμότητα ένδικων μέσων βάσει του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου. Όταν δεν έχει χορηγηθεί άδεια στους παρόχους υπηρεσιών, θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια σύμφωνα με τα υψηλά κλαδικά πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου ώστε να αποφεύγεται η διαθεσιμότητα στις υπηρεσίες τους έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας για τα οποία δεν έχει χορηγηθεί άδεια, όπως αυτά εντοπίζονται από τους σχετικούς δικαιούχους. Για τον σκοπό αυτό οι δικαιούχοι θα πρέπει να παρέχουν στους παρόχους υπηρεσιών σχετικές και αναγκαίες πληροφορίες λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων παραγόντων, το μέγεθος των δικαιούχων και το είδος των έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου σε συνεργασία με τους δικαιούχους δεν θα πρέπει να οδηγούν στην πρόληψη της διαθεσιμότητας περιεχομένου που δεν συνιστά παραβίαση, συμπεριλαμβανομένων έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας η χρήση των οποίων καλύπτεται από συμφωνία χορήγησης σχετικής άδειας, ή από εξαίρεση ή περιορισμό στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα. Τα μέτρα που λαμβάνονται από αυτούς τους παρόχους υπηρεσιών δεν θα πρέπει επομένως να επηρεάζουν χρήστες που χρησιμοποιούν τις επιγραμμικές υπηρεσίες ανταλλαγής περιεχομένου προκειμένου να αναφορτώσουν νόμιμα και να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με αυτές τις υπηρεσίες.

Επιπροσθέτως, οι υποχρεώσεις που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει επίσης να έχουν ως αποτέλεσμα τα κράτη μέλη να επιβάλλουν μια γενική υποχρέωση παρακολούθησης. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια σύμφωνα με τα υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη αν ο πάροχος υπηρεσιών έχει λάβει όλα τα μέτρα που θα λάμβανε ένας ευσυνείδητος επαγγελματίας για να επιτύχει την πρόληψη της διαθεσιμότητας μη αδειοδοτημένων έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας στον ιστότοπό του, λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται υπό το πρίσμα όλων των σχετικών παραγόντων και εξελίξεων, καθώς και την αρχή της αναλογικότητας. Για τους σκοπούς της εν λόγω αξιολόγησης, θα πρέπει να εξετάζονται ορισμένα στοιχεία, όπως το μέγεθος της υπηρεσίας, η εξέλιξη της τεχνολογίας σχετικά με τα υφιστάμενα μέσα, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών μελλοντικών εξελίξεων, προκειμένου να αποφεύγεται η διαθεσιμότητα διαφόρων ειδών περιεχομένου και το κόστος των μέσων αυτών για τις υπηρεσίες. Διάφορα μέσα για την αποφυγή της διαθεσιμότητας μη αδειοδοτημένου περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να είναι κατάλληλα και αναλογικά ανάλογα με το είδος του περιεχομένου και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αποκλειστεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, η διαθεσιμότητα μη αδειοδοτημένου περιεχομένου να μπορεί να αποφευχθεί μόνο ύστερα από ειδοποίηση από τους δικαιούχους. Κάθε μέτρο που λαμβάνεται από τους παρόχους υπηρεσιών θα πρέπει να είναι αποτελεσματικό σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους, αλλά δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου της αποφυγής και διακοπής της διαθεσιμότητας μη αδειοδοτημένων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας.

Εάν έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας για τα οποία δεν έχει χορηγηθεί άδεια καταστούν διαθέσιμα παρά τις βέλτιστες προσπάθειες που καταβάλλονται σε συνεργασία με τους δικαιούχους, όπως απαιτείται από την παρούσα οδηγία, οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου θα πρέπει να ευθύνονται σε σχέση με τα συγκεκριμένα έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας για τα οποία έχουν λάβει τις σχετικές και αναγκαίες πληροφορίες από τους δικαιούχους, εκτός εάν οι πάροχοι αυτοί αποδείξουν ότι κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια σύμφωνα με υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου.

Επιπλέον, όταν συγκεκριμένα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας για τα οποία δεν έχει χορηγηθεί άδεια έχουν καταστεί διαθέσιμα στις επιγραμμικές υπηρεσίες ανταλλαγής περιεχομένου, μεταξύ άλλων ανεξάρτητα από το αν καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια και ανεξάρτητα από το αν οι δικαιούχοι έχουν εκ των προτέρων διαθέσει τις σχετικές και αναγκαίες πληροφορίες, οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου θα πρέπει να ευθύνονται για μη εξουσιοδοτημένες πράξεις παρουσίασης στο κοινό έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, όταν, με τη λήψη μιας επαρκώς τεκμηριωμένης ειδοποίησης, δεν ενεργούν με ταχύτητα προκειμένου να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση ή να αποσύρουν από τους ιστότοπους τους τα έργα ή τα άλλα αντικείμενα προστασίας για τα οποία έλαβαν ειδοποίηση. Επιπλέον, αυτοί οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου θα πρέπει επίσης να ευθύνονται εάν δεν αποδείξουν ότι κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποτρέψουν τις μελλοντικές αναφορτώσεις συγκεκριμένων μη αδειοδοτημένων έργων, με βάση σχετικές και αναγκαίες πληροφορίες που παρέχονται από τους δικαιούχους για τον σκοπό αυτό.

Όταν οι δικαιούχοι δεν παρέχουν στους παρόχους υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου τις σχετικές και αναγκαίες πληροφορίες για τα συγκεκριμένα έργα τους και άλλα αντικείμενα προστασίας ή όταν δεν έχει παρασχεθεί καμία ειδοποίηση σχετικά με την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε ή την απόσυρση συγκεκριμένων μη αδειοδοτημένων έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας από τους δικαιούχους και, ως εκ τούτου, αυτοί οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών δεν μπορούν να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποφευχθεί η διαθεσιμότητα μη αδειοδοτημένου

περιεχομένου στις υπηρεσίες τους, σύμφωνα με το υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου, οι πάροχοι υπηρεσιών δεν θα πρέπει να ευθύνονται για μη αδειοδοτημένες πράξεις παρουσίασης στο κοινό ή διάθεσης στο κοινό των εν λόγω μη ταυτοποιημένων έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας.

- (67) Παρόμοια με τη διάταξη που προβλέπεται στο άρθρο 16 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/26/ΕΕ, η παρούσα οδηγία παρέχει κανόνες όσον αφορά νέες επιγραμμικές υπηρεσίες. Οι κανόνες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία αποσκοπούν στο να ληφθεί υπόψη η ειδική περίπτωση των νεοσύστατων εταιρειών που χρησιμοποιούν αναφορτώσεις χρηστών για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων. Το ειδικό καθεστώς που ισχύει για τους νέους παρόχους υπηρεσιών με μικρό κύκλο εργασιών και κοινό θα πρέπει να ευνοεί τις πραγματικά νέες επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να παύσει να εφαρμόζεται τρία έτη αφότου οι υπηρεσίες τους κατέστησαν για πρώτη φορά επιγραμμικά διαθέσιμες στην Ένωση. Δεν θα πρέπει να γίνεται κατάχρηση του καθεστώτος αυτού με ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην επέκταση των ωφελειών που απορρέουν από αυτό πέραν των τριών πρώτων ετών. Ειδικότερα, δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε υπηρεσίες που δημιουργήθηκαν πρόσφατα ή σε υπηρεσίες που παρέχονται με νέα ονομασία, αλλά οι οποίες συνεχίζουν τη δραστηριότητα ενός ήδη υπάρχοντος παρόχου επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου ο οποίος δεν μπορούσε να επωφεληθεί ή δεν επωφελείται πλέον από αυτό το καθεστώς.
- (68) Οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου πρέπει να είναι διαφανείς έναντι των δικαιούχων όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο της συνεργασίας. Δεδομένου ότι μπορούν να αναληφθούν διάφορες δράσεις από τους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου, αυτοί θα πρέπει να παρέχουν στους δικαιούχους, κατόπιν αιτήματός τους, επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το είδος των δράσεων που αναλήφθηκαν και τον τρόπο με τον οποίο αναλήφθηκαν. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι επαρκώς εξειδικευμένες ώστε να παρέχουν επαρκή διαφάνεια στους δικαιούχους, χωρίς να θίγουν τα επιχειρηματικά απόρρητα των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να απαιτείται από τους παρόχους υπηρεσιών να παρέχουν στους δικαιούχους λεπτομερείς και εξατομικευμένες πληροφορίες για κάθε έργο και άλλο αντικείμενο προστασίας που προσδιορίζεται. Αυτό θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη των συμβατικών ρυθμίσεων, οι οποίες μπορεί να περιέχουν πιο συγκεκριμένους όρους σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται όταν συνάπτονται συμφωνίες μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών και των δικαιούχων.
- (69) Όταν οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου λαμβάνουν άδειες, μεταξύ άλλων και μέσω συμφωνιών παραχώρησης άδειας χρήσης, για τη χρήση στην υπηρεσία περιεχομένου που αναφορτώνεται από τους χρήστες της υπηρεσίας, οι άδειες αυτές θα πρέπει επίσης να καλύπτουν τις σχετικές με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας πράξεις σε σχέση με αναφορτώσεις από τους χρήστες και οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της άδειας που χορηγείται στους παρόχους υπηρεσιών, αλλά μόνο σε περιπτώσεις όπου αυτοί οι χρήστες ενεργούν για μη εμπορικούς σκοπούς, όπως ο διαμοιρασμός του περιεχομένου τους χωρίς κανένα κερδοσκοπικό σκοπό, ή όταν τα έσοδα που προκύπτουν από τις αναφορτώσεις τους δεν είναι σημαντικά σε σχέση με τις πράξεις που σχετίζονται με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των χρηστών που καλύπτονται από αυτές τις άδειες. Όταν οι δικαιούχοι έχουν ρητώς εξουσιοδοτήσει χρήστες να αναφορτώνουν και να καθιστούν διαθέσιμα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας σε επιγραμμική υπηρεσία ανταλλαγής περιεχομένου, η πράξη παρουσίασης στο κοινό του παρόχου της υπηρεσίας επιτρέπεται εντός του πεδίου εφαρμογής της άδειας που χορηγείται από τον δικαιούχο. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να υπάρχει τεκμήριο υπέρ των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου ότι οι χρήστες τους έχουν εκκαθαρίσει όλα τα σχετικά δικαιώματα.
- (70) Τα μέτρα που λαμβάνουν οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου σε συνεργασία με τους δικαιούχους δεν θα πρέπει να θίγουν την εφαρμογή των εξαιρέσεων και των περιορισμών του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων ιδίως εκείνων που εγγυώνται την ελευθερία της έκφρασης των χρηστών. Οι χρήστες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αναφορτώνουν και να διαθέτουν περιεχόμενο που παράγεται από χρήστες για συγκεκριμένους σκοπούς παράθεσης, κριτικής, σχολιασμού, γελιογραφίας, παρωδίας ή μίμησης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ θεμελιωδών δικαιωμάτων που θεσπίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ο Χάρτης), ιδίως της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας της τέχνης, καθώς και του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, συμπεριλαμβανομένης της διανοητικής ιδιοκτησίας. Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί αυτοί θα πρέπει επομένως να καταστούν υποχρεωτικές προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι χρήστες λαμβάνουν ομοιόμορφη προστασία σε ολόκληρη την Ένωση. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου έχουν σε λειτουργία έναν αποτελεσματικό μηχανισμό υποβολής καταγγελιών και επανόρθωσης για την υποστήριξη της χρήσης για τους συγκεκριμένους αυτούς σκοπούς.

Οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου θα πρέπει επίσης να θέσουν σε εφαρμογή αποτελεσματικούς και γρήγορους μηχανισμούς υποβολής καταγγελιών και επανόρθωσης που θα επιτρέπουν στους χρήστες να υποβάλλουν καταγγελίες σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται όσον αφορά τις αναφορτώσεις τους, ιδίως όταν θα μπορούσαν να επωφεληθούν από εξαίρεση ή περιορισμό όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε σχέση με μια αναφόρτωση που έχει αποσυρθεί στην οποία έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση. Οι καταγγελίες που υποβάλλονται

στο πλαίσιο παρόμοιων λόγω μηχανισμών πρέπει να διεκπεραιώνονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και να υπόκεινται σε ανθρώπινο έλεγχο. Όταν δικαιούχοι ζητούν από τους παρόχους υπηρεσιών να λάβουν μέτρα κατά των αναφορτώσεων από χρήστες, όπως π.χ. την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε ή την απόσυρση περιεχομένου που έχει αναφορτωθεί, οι δικαιούχοι αυτοί θα πρέπει να αιτιολογούν δεόντως τα αιτήματά τους. Επιπλέον, η συνεργασία δεν θα πρέπει να οδηγεί σε οιαδήποτε ταυτοποίηση μεμονωμένων χρηστών ούτε θα πρέπει να αποτελεί νομική βάση για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων, παρά μόνο σύμφωνα με την οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁵⁾ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁶⁾. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε εξωδικαστικούς μηχανισμούς επίλυσης διαφορών. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα πρέπει να επιτρέπουν την επίλυση διαφορών με αμερόληπτο τρόπο. Οι χρήστες θα πρέπει επίσης να έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο ή άλλη σχετική δικαστική αρχή προκειμένου να διαπιστωθεί η χρήση εξαίρεσης ή περιορισμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων.

- (71) Το συντομότερο δυνατό μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα πρέπει να οργανώσει διαλόγους μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών για την επίτευξη ομοιόμορφης εφαρμογής της υποχρέωσης συνεργασίας μεταξύ των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου και των δικαιούχων και για τον ορισμό βέλτιστων πρακτικών ως προς τα κατάλληλα πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλεύεται με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων χρηστών και των παρόχων τεχνολογίας, και να λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις στην αγορά. Οι οργανώσεις χρηστών θα πρέπει επίσης να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με δράσεις που πραγματοποιούνται από παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου για τη διαχείριση περιεχομένου στο διαδίκτυο.
- (72) Οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές συνήθως βρίσκονται σε ασθενέστερη συμβατική θέση όταν χορηγούν άδεια χρήσης ή μεταβιβάζουν τα δικαιώματά τους, μεταξύ άλλων μέσω των δικών τους εταιρειών, για τους σκοπούς της εκμετάλλευσης έναντι αμοιβής, και τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα χρειάζονται την προστασία που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία για να μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από τα εναρμονισμένα διακρίματα βάσει του δικαίου της Ένωσης. Η ανάγκη αυτή προστασίας δεν προκύπτει όταν ο αντισυμβαλλόμενος ενεργεί ως τελικός χρήστης και δεν εκμεταλλεύεται ο ίδιος το έργο ή την ερμηνεία, πράγμα που θα μπορούσε, για παράδειγμα, να συμβαίνει σε ορισμένες συμβάσεις εργασίας.
- (73) Η αμοιβή των δημιουργών και των ερμηνευτών θα πρέπει να είναι κατάλληλη και αναλογική προς την πραγματική ή δυνητική οικονομική αξία των δικαιωμάτων για τα οποία χορηγείται άδεια χρήσης ή τα οποία μεταβιβάζονται, λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή του δημιουργού ή του ερμηνευτή στο συνολικό έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας και όλες τις άλλες περιστάσεις της υπόθεσης, όπως οι πρακτικές της αγοράς ή η πραγματική εκμετάλλευση του έργου. Ένα κατ' αποκοπή ποσό μπορεί επίσης να συνιστά αναλογική αμοιβή, αλλά δεν θα πρέπει να αποτελεί τον κανόνα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια, να καθορίζουν ειδικές περιπτώσεις για την εφαρμογή των κατ' αποκοπή ποσών, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες του κάθε τομέα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν την αρχή της κατάλληλης και αναλογικής αμοιβής μέσω διαφορετικών υφιστάμενων ή νέων μηχανισμών που εισάγονται, οι οποίοι μπορούν να περιλαμβάνουν συλλογικές διαπραγματεύσεις και άλλους μηχανισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι μηχανισμοί αυτοί είναι σύμφωνοι με το εφαρμοστέο δικαίο της Ένωσης.
- (74) Δημιουργοί και ερμηνευτές χρειάζονται πληροφορίες για να αξιολογούν την οικονομική αξία των δικαιωμάτων τους τα οποία είναι εναρμονισμένα δυνάμει του ενωσιακού δικαίου. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε περίπτωση που φυσικά πρόσωπα χορηγούν άδεια ή μεταβιβάζουν δικαιώματα για σκοπούς εκμετάλλευσης έναντι αμοιβής. Η ανάγκη αυτή δεν προκύπτει όταν έχει παύσει η εκμετάλλευση ή όταν ο δημιουργός ή ο ερμηνευτής έχει χορηγήσει άδεια στο ευρύ κοινό χωρίς αμοιβή.
- (75) Επειδή οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές τείνουν να βρίσκονται σε ασθενέστερη συμβατική θέση όταν χορηγούν άδειες ή μεταβιβάζουν τα δικαιώματά τους, χρειάζονται πληροφορίες για να αξιολογήσουν τη συνεχιζόμενη οικονομική αξία των δικαιωμάτων τους, σε σύγκριση με την αμοιβή που λαμβάνουν για την άδεια ή τη μεταβίβαση, αλλά συχνά έρχονται αντιμέτωποι με έλλειψη διαφάνειας. Επομένως, η ανταλλαγή επαρκών και επακριβών πληροφοριών από τους αντισυμβαλλομένους τους ή τους διαδόχους τους είναι σημαντική για τη διαφάνεια και την ισορροπία του συστήματος που διέπει την αμοιβή δημιουργών και ερμηνευτών. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι επικαιροποιημένες προκειμένου να

⁽¹⁵⁾ Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37).

⁽¹⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

παρέχουν πρόσβαση σε πρόσφατα δεδομένα· σχετικές με την εκμετάλλευση του έργου ή της ερμηνείας· και πλήρεις ώστε να καλύπτουν όλες τις πηγές εσόδων που σχετίζονται με την υπόθεση, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των εσόδων εμπορευματοποίησης. Όσο συνεχίζεται η εκμετάλλευση, οι αντισυμβαλλόμενοι των δημιουργών και των ερμηνευτών θα πρέπει να παρέχουν τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους σχετικά με όλους τους τρόπους εκμετάλλευσης και όλα τα σχετικά έσοδα σε ολόκληρο τον κόσμο, με την τακτικότητα που ενδείκνυται στον σχετικό τομέα, αλλά τουλάχιστον σε ετήσια βάση. Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται κατά τρόπο κατανοητό από τον δημιουργό ή τον ερμηνευτή και να επιτρέπουν την αποτελεσματική αξιολόγηση της οικονομικής αξίας των εν λόγω δικαιωμάτων. Η υποχρέωση διαφάνειας θα πρέπει εντούτοις να ισχύει μόνον όταν πρόκειται για προστατευόμενα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως τα στοιχεία επικοινωνίας και οι πληροφορίες σχετικά με την αμοιβή, η οποία είναι αναγκαία για να διατηρούνται οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές ενημερωμένοι σχετικά με την εκμετάλλευση των έργων και των ερμηνειών τους, θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

- (76) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι σχετικές με την εκμετάλλευση πληροφορίες παρέχονται δεόντως σε δημιουργούς και ερμηνευτές επίσης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει χορηγηθεί περαιτέρω άδεια χρήσης των δικαιωμάτων σε άλλα μέρη τα οποία εκμεταλλεύονται τα δικαιώματα, η παρούσα οδηγία παρέχει το δικαίωμα σε δημιουργούς και ερμηνευτές να ζητούν πρόσθετες σχετικές πληροφορίες σχετικά με την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων, στις περιπτώσεις που ο πρώτος αντισυμβαλλόμενος έχει παράσχει σε αυτούς τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του αλλά αυτές οι πληροφορίες δεν είναι επαρκείς για την αξιολόγηση της οικονομικής αξίας των δικαιωμάτων τους. Το αίτημα αυτό θα πρέπει να μπορεί να υποβάλλεται είτε απευθείας από υποαδειούχους είτε μέσω των αντισυμβαλλομένων των δημιουργών και των ερμηνευτών. Οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές και οι αντισυμβαλλόμενοι τους θα πρέπει να είναι σε θέση να συμφωνήσουν να παραμείνουν εμπιστευτικές οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται, αλλά οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές θα πρέπει να είναι πάντα σε θέση να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για τους σκοπούς της άσκησης των δικαιωμάτων τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, να προβλέπουν περαιτέρω μέτρα για την εξασφάλιση διαφάνειας για τους δημιουργούς και τους ερμηνευτές.
- (77) Κατά την εφαρμογή των υποχρεώσεων διαφάνειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων τομέων περιεχομένου, όπως εκείνες του μουσικού τομέα, του οπτικοακουστικού τομέα και του εκδοτικού τομέα και όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να συμμετέχουν κατά τον καθορισμό τέτοιων ειδικών ανά τομέα υποχρεώσεων. Κατά περίπτωση, θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η σημασία της συμβολής δημιουργών και ερμηνευτών στο σύνολο του έργου ή της ερμηνείας. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις θα πρέπει να εξετάζονται ως επιλογή των οικείων ενδιαφερομένων μερών για την επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά τη διαφάνεια. Οι συμφωνίες αυτές πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι δημιουργοί και ερμηνευτές έχουν το ίδιο ή ανώτερο επίπεδο διαφάνειας σε σχέση με τις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Για να δοθεί η δυνατότητα προσαρμογής των υφιστάμενων πρακτικών αναφοράς στις υποχρεώσεις διαφάνειας, θα πρέπει να προβλεφθεί μεταβατική περίοδος. Δεν θα πρέπει να απαραίτητη η εφαρμογή των υποχρεώσεων διαφάνειας όσον αφορά τις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ δικαιούχων και οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, ανεξάρτητων οντοτήτων διαχείρισης ή άλλων οντοτήτων που υπόκεινται στις εθνικές διατάξεις εφαρμογής της οδηγίας 2014/26/ΕΕ καθώς αυτοί οι οργανισμοί ή οι οντότητες υπόκεινται ήδη στις απαιτήσεις διαφάνειας που προβλέπονται στο άρθρο 18 της οδηγίας 2014/26/ΕΕ. Το άρθρο 18 της οδηγίας 2014/26/ΕΕ εφαρμόζεται σε οργανισμούς που διαχειρίζονται δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικά δικαιώματα για λογαριασμό περισσότερων του ενός δικαιούχων για το συλλογικό όφελος των εν λόγω δικαιούχων. Ωστόσο, ατομικές συμφωνίες κατόπιν διαπραγμάτευσης που συνομολογούνται μεταξύ δικαιούχων και των αντισυμβαλλομένων τους οι οποίοι ενεργούν προς ίδιον συμφέρον θα πρέπει να υπόκεινται στην υποχρέωση διαφάνειας που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία.
- (78) Ορισμένες συμβάσεις για την εκμετάλλευση δικαιωμάτων που έχουν εναρμονιστεί σε επίπεδο Ένωσης είναι μακράς διάρκειας, παρέχοντας λίγες ευκαιρίες στους δημιουργούς και τους ερμηνευτές να τις επαναδιαπραγματευτούν με τους αντισυμβαλλομένους ή τους διαδόχους τους όταν η οικονομική αξία των δικαιωμάτων αποδεικνύεται σημαντικά υψηλότερη απ' όσα είχε αρχικά εκτιμηθεί. Επομένως, με την επιφύλαξη του εφαρμοστέου στα κράτη μέλη δικαίου για τις συμβάσεις, θα πρέπει να προβλεφθεί μηχανισμός αναπροσαρμογής της αμοιβής σε περιπτώσεις που η αρχικά συμφωνηθείσα αμοιβή στο πλαίσιο χορήγησης άδειας χρήσης ή μεταβίβασης δικαιωμάτων καθίσταται προδήλως δυσανάλογα χαμηλή σε σύγκριση με τα σχετικά έσοδα που προέρχονται από την επακόλουθη εκμετάλλευση του έργου ή της υλικής ενσωμάτωσης της ερμηνείας από τον αντισυμβαλλόμενο, κατά περίπτωση, των εσόδων εμπορευματοποίησης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της δυσαναλογίας είναι. Η αξιολόγηση της κατάστασης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες κάθε περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής του δημιουργού ή του ερμηνευτή, καθώς και τις ιδιαιτερότητες και τις πρακτικές αμοιβής των διαφορετικών τομέων περιεχομένου, και κατά πόσον η σύμβαση βασίζεται σε συμφωνία που προκύπτει από συλλογικές διαπραγματεύσεις. Οι εκπρόσωποι των δημιουργών και των ερμηνευτών, οι δεόντως εξουσιοδοτημένοι σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, σε συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν συνδρομή σε έναν ή περισσότερους δημιουργούς ή ερμηνευτές σε σχέση με τα αιτήματα για την προσαρμογή των συμβάσεων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα συμφέροντα άλλων δημιουργών ή ερμηνευτών κατά περίπτωση.

Οι εν λόγω εκπρόσωποι θα πρέπει να προστατεύουν την ταυτότητα των εκπροσωπούμενων δημιουργών και ερμηνευτών όσο το δυνατόν περισσότερο. Στις περιπτώσεις που τα μέρη δεν συμφωνούν σχετικά με την αναπροσαρμογή της αμοιβής, ο δημιουργός ή ο ερμηνευτής θα πρέπει να μπορεί να εγείρει αξίωση ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής. Ο εν λόγω μηχανισμός δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε συμβάσεις που συνάπτονται από οντότητες που ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 2014/26/ΕΕ ή από άλλες οντότητες που υπόκεινται στους εθνικούς κανόνες εφαρμογής της οδηγίας 2014/26/ΕΕ.

- (79) Οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές είναι συχνά διστακτικοί ως προς την επιβολή δικαιωμάτων τους έναντι των αντισυμβαλλομένων τους ενώπιον δικαστηρίου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να προβλέψουν εναλλακτική διαδικασία επίλυσης διαφορών για την εξέταση αιτημάτων από δημιουργούς και ερμηνευτές ή από εκπροσώπους που λειτουργούν για λογαριασμό τους, που αφορούν τις υποχρεώσεις διαφάνειας και τον μηχανισμό αναπροσαρμογής συμβάσεων. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν είτε να δημιουργήσουν έναν νέο φορέα ή μηχανισμό ή να βασιστούν σε υφιστάμενο φορέα ή μηχανισμό που ικανοποιεί τους όρους της παρούσας οδηγίας, ανεξάρτητα από το αν οι φορείς ή οι μηχανισμοί αυτοί βρίσκονται υπό την αιγίδα του κλάδου ή είναι δημόσιοι, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης όπου εντάσσονται στο εθνικό δικαστικό σύστημα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευελιξία να αποφασίζουν τον τρόπο κατανομής των δαπανών της διαδικασίας επίλυσης διαφορών. Αυτή η εναλλακτική διαδικασία επίλυσης διαφορών δεν πρέπει να θίγει το δικαίωμα των μερών να διεκδικούν και να προασπίζονται τα δικαιώματά τους προσφεύγοντας στα δικαστήρια.
- (80) Όταν οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές παραχωρούν άδειες χρήσεις ή μεταβιβάζουν τα δικαιώματά τους, αναμένουν ότι το έργο τους ή η ερμηνεία τους θα αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης. Ωστόσο, θα μπορούσαν ορισμένες φορές έργα ή ερμηνείες που έχουν αποτελέσει αντικείμενο χορήγησης άδειας ή μεταβίβασης να μην αποτελέσουν αντικείμενο καμίας εκμετάλλευσης. Όταν τα δικαιώματα αυτά έχουν μεταβιβαστεί κατ' αποκλειστικότητα, οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές δεν μπορούν να ζητήσουν από άλλον μέρος να εκμεταλλευθεί το έργο τους ή τις ερμηνείες τους. Στην περίπτωση αυτή, και μετά την πάροδο εύλογου χρονικού διαστήματος, οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επωφελούνται από έναν μηχανισμό ανάκλησης δικαιωμάτων που θα τους επιτρέψει να μεταβιβάζουν ή να παραχωρούν άδεια χρήσης των δικαιωμάτων τους σε άλλο πρόσωπο. Δεδομένου ότι η εκμετάλλευση έργων ή ερμηνειών μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τους τομείς, θα μπορούσαν να θεσπιστούν ειδικές διατάξεις σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των τομέων – όπως ο οπτικοακουστικός τομέας – ή των έργων ή ερμηνειών, προβλέποντας ιδίως χρονικά πλαίσια για το δικαίωμα ανάκλησης. Προκειμένου να προστατεύονται τα έννομα συμφέροντα των δικαιοδόχων και των εκδοχέων των δικαιωμάτων και να αποτρέπονται οι καταχρηστικές πρακτικές και να λαμβάνεται υπόψη ότι απαιτείται κάποιο χρονικό διάστημα προτού ένα έργο ή ερμηνεία αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης στην πράξη, οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκούν το δικαίωμα ανάκλησης σύμφωνα με ορισμένες διαδικαστικές προϋποθέσεις και μόνο μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα μετά τη σύναψη της συμφωνίας παραχώρησης άδειας χρήσης ή μεταβίβασης δικαιώματος. Επιτρέπεται τα κράτη μέλη να ρυθμίζουν την άσκηση του δικαιώματος ανάκλησης στην περίπτωση έργων ή ερμηνειών στα οποία εμπλέκονται πολλοί δημιουργοί ή ερμηνευτές, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής σημασίας των μεμονωμένων συμβόλων.
- (81) Οι διατάξεις σχετικά με τη διαφάνεια, τον μηχανισμό προσαρμογής συμβάσεων και τις διαδικασίες εναλλακτικής επίλυσης διαφορών που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα και τα μέρη δεν θα πρέπει να μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτές τις διατάξεις, είτε στις συμβάσεις μεταξύ δημιουργών, ερμηνευτών και των αντισυμβαλλομένων τους, είτε σε συμφωνίες μεταξύ των εν λόγω αντισυμβαλλομένων και τρίτων μερών, όπως οι συμφωνίες τήρησης του απορρήτου. Κατά συνέπεια, το άρθρο 3 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁷⁾, θα πρέπει να εφαρμόζεται υπό την έννοια ότι στην περίπτωση όπου όλα τα άλλα σχετικά με την περίπτωση δεδομένα τη στιγμή επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου εντοπίζονται σε ένα ή σε περισσότερα κράτη μέλη, η επιλογή από τα μέρη εφαρμοστέου δικαίου άλλου από εκείνο κράτους μέλους δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τη διαφάνεια, τους μηχανισμούς προσαρμογής συμβάσεων και τις διαδικασίες εναλλακτικής επίλυσης διαφορών, όπως εφαρμόζονται στο κράτος μέλος του δικάζοντος δικαστή.
- (82) Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι εμποδίζει τους δικαιούχους αποκλειστικών δικαιωμάτων δυνάμει της νομοθεσίας της Ένωσης για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας από το να επιτρέπουν τη χρήση των έργων τους ή άλλων αντικειμένων προστασίας άνευ ανταλλάγματος, μεταξύ άλλων μέσω μη αποκλειστικών αδειών άνευ ανταλλάγματος προς όφελος οποιωνδήποτε χρηστών.
- (83) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή ο εκσυγχρονισμός ορισμένων πτυχών του πλαισίου της Ένωσης για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις και τους νέους διαύλους διανομής προστατευόμενου περιεχομένου στην εσωτερική αγορά, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη αλλά μπορεί, λόγω της κλίμακας, των αποτελεσμάτων και της διασυννοριακής τους διάστασης, να επιτευχθεί

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενόχες (Ρώμη Ι) (ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6).

καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που ορίζεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτού του στόχου.

- (84) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως στον Χάρτη. Επομένως, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές.
- (85) Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων βάσει των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη, και πρέπει να συμμορφώνεται με την οδηγία 2002/58/ΕΚ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.
- (86) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση, της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τα επεξηγηματικά έγγραφα ⁽¹⁸⁾, τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει να συνοδεύσουν, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, την κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο με ένα ή περισσότερα έγγραφα που να επεξηγούν τη σχέση ανάμεσα στα συστατικά στοιχεία μιας οδηγίας και στα αντίστοιχα μέρη των νομικών πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά την παρούσα οδηγία, ο νομοθέτης θεωρεί ότι η διαβίβαση τέτοιων εγγράφων είναι δικαιολογημένη,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΙΤΛΟΣ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες που αποσκοπούν στην περαιτέρω εναρμόνιση του εφαρμοστέου δικαίου της Ένωσης σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, ενώ λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τις ψηφιακές και τις διασυνοριακές χρήσεις του προστατευόμενου περιεχομένου. Θεσπίζει επίσης κανόνες σχετικά με εξαιρέσεις και περιορισμούς στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα, τη διευκόλυνση της χορήγησης αδειών, καθώς και κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς για την εκμετάλλευση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας.

2. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 24, η παρούσα οδηγία ουδόλως θίγει τις διατάξεις που προβλέπονται ήδη στις ισχύουσες οδηγίες στον συγκεκριμένο τομέα, ιδίως δε τις οδηγίες 96/9/ΕΚ, 2000/31/ΕΚ, 2001/29/ΕΚ, 2006/115/ΕΚ, 2009/24/ΕΚ, 2012/28/ΕΕ και 2014/26/ΕΕ.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) «ερευνητικός οργανισμός»: το πανεπιστήμιο, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών του, το ερευνητικό ίδρυμα ή κάθε άλλη οντότητα με πρωταρχικό στόχο τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας ή την εκτέλεση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν επίσης τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας:

α) σε μη κερδοσκοπική βάση ή μέσω της εκ νέου επένδυσης όλων των κερδών του στην επιστημονική του έρευνα· ή

β) στο πλαίσιο αποστολής δημοσίου συμφέροντος αναγνωρισμένης από κράτος μέλος·

κατά τρόπον ώστε μια επιχείρηση που ασκεί αποφασιστική επιρροή σε έναν τέτοιο οργανισμό να μη μπορεί να επωφεληθεί κατά προτεραιότητα στην πρόσβαση στα αποτελέσματα αυτής της επιστημονικής έρευνας.

2) «εξόρυξη κειμένων και δεδομένων»: κάθε αυτοματοποιημένη αναλυτική τεχνική που αποσκοπεί στην ανάλυση κειμένων και δεδομένων σε ψηφιακή μορφή με στόχο την παραγωγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, προτύπων, τάσεων και συσχετισμών·

3) «ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς»: προσιτή στο κοινό βιβλιοθήκη ή μουσείο, αρχείο ή ίδρυμα κινηματογραφικής ή ακουστικής κληρονομιάς·

⁽¹⁸⁾ ΕΕ C 369 της 17.12.2011, σ. 14.

- 4) «έκδοση τύπου»: μια συλλογή που απαρτίζεται κυρίως από λογοτεχνικά έργα δημοσιογραφικής φύσεως που μπορεί επίσης να περιλαμβάνει και άλλα έργα ή αντικείμενα προστασίας και που:
- α) αποτελεί ένα μεμονωμένο αντικείμενο στο πλαίσιο μιας περιοδικής έκδοσης ή έκδοσης που ενημερώνεται τακτικά υπό ενιαίο τίτλο, όπως εφημερίδα ή περιοδικό γενικού ή ειδικού ενδιαφέροντος·
 - β) έχει σκοπό την παροχή στο ευρύ κοινό πληροφοριών που σχετίζονται με τις ειδήσεις ή με άλλα θέματα· και
 - γ) δημοσιεύεται σε οποιοδήποτε μέσον υπό την πρωτοβουλία, την εκδοτική ευθύνη και τον έλεγχο ενός παρόχου υπηρεσιών.

Οι περιοδικές εκδόσεις που εκδίδονται για επιστημονικούς ή ακαδημαϊκούς σκοπούς, όπως τα επιστημονικά περιοδικά, δεν θεωρούνται εκδόσεις Τύπου για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

- 5) «υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών»: υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535.
- 6) «πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου»: ο πάροχος υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας του οποίου ο κύριος ή ένας από τους κύριους σκοπούς είναι να αποθηκεύει και να παρέχει πρόσβαση στο κοινό σε σημαντική ποσότητα προστατευόμενων από την πνευματική ιδιοκτησία ή άλλων αντικειμένων προστασίας που αναφορτώνονται από τους χρήστες του, και τα οποία η υπηρεσία βελτιστοποιεί και προωθεί με σκοπό το κέρδος.

Οι πάροχοι υπηρεσιών, όπως οι μη κερδοσκοπικές επιγραμμικές εγκυκλοπαιδείες, τα μη κερδοσκοπικά εκπαιδευτικά και επιστημονικά αποθετήρια, οι πλατφόρμες ανάπτυξης και κοινής χρήσης λογισμικού ανοικτού πηγαίου κώδικα, οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/1972, οι επιγραμμικές αγορές και υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους από επιχειρήσεις σε επιχειρήσεις και οι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους που επιτρέπουν στους χρήστες να αναφορτώνουν περιεχόμενο για ίδια χρήση, δεν θεωρούνται πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο 3

Εξόρυξη κειμένων και δεδομένων για σκοπούς επιστημονικής έρευνας

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 5 στοιχείο α) και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, στο άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας σχετικά με τις αναπαραγωγές και τις εξαγωγές που πραγματοποιούνται από ερευνητικούς οργανισμούς και ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, με σκοπό τη διεξαγωγή, για τους σκοπούς της επιστημονικής έρευνας, της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων από έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας υλικό στα οποία έχουν νόμιμη πρόσβαση.
2. Αντίγραφα έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που δημιουργούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 αποθηκεύονται με κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας και μπορούν να φυλάσσονται για σκοπούς επιστημονικής έρευνας, συμπεριλαμβανομένης της επαλήθευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας.
3. Οι δικαιούχοι επιτρέπεται να εφαρμόζουν μέτρα με σκοπό την εξασφάλιση της ασφάλειας και της ακεραιότητας των δικτύων και των βάσεων δεδομένων όπου φιλοξενούνται τα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας. Τα εν λόγω μέτρα δεν υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου αυτού.
4. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τους δικαιούχους, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να καθορίσουν κοινά αποδεκτές βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την εφαρμογή της υποχρέωσης και των μέτρων που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 αντίστοιχα.

Άρθρο 4

Εξαίρεση ή περιορισμός όσον αφορά την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 5 στοιχείο α) και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, στο άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) και β) της οδηγίας 2009/24/ΕΚ και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας για αναπαραγωγές και εξαγωγές νομίμως προσβάσιμων έργων και άλλου υλικού για τους σκοπούς της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.

2. Αναπαραγωγές και εξαγωγές που πραγματοποιούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορεί να διατηρούνται για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.
3. Η εξαίρεση ή ο περιορισμός που προβλέπεται στην παράγραφο 1 εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας που αναφέρεται σε αυτήν την παράγραφο δεν έχει ρητά περιοριστεί από τους δικαιούχους των δικαιωμάτων τους με κατάλληλο τρόπο, όπως με μηχαναγνώσιμα μέσα για την περίπτωση περιεχομένου που έχει καταστεί διαθέσιμο κοινό επιγραμμικά.
4. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την εφαρμογή του άρθρου 3 της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 5

Χρήση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας σε ψηφιακές και διασυνωριακές διδακτικές δραστηριότητες

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό στα δικαιώματα που προβλέπονται στα άρθρα 5 στοιχεία α), β), δ) και ε) και 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, στα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2009/24/ΕΚ και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας προκειμένου να επιτραπεί η ψηφιακή χρήση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας χάριν μόνο παραδείγματος κατά τη διδασκαλία, στον βαθμό που δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο μη εμπορικό σκοπό, εφόσον η εν λόγω χρήση:
 - α) πραγματοποιείται υπό την ευθύνη εκπαιδευτικού ιδρύματος, στις εγκαταστάσεις του ή σε άλλους χώρους, ή μέσω ασφαλούς ηλεκτρονικού περιβάλλοντος στο οποίο έχουν πρόσβαση μόνο οι μαθητές ή οι φοιτητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό του εκπαιδευτικού ιδρύματος· και
 - β) συνοδεύεται από αναφορά της πηγής, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος του δημιουργού, εκτός εάν διαπιστωθεί ότι αυτό είναι αδύνατο.
 2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η εξαίρεση ή ο περιορισμός που θεσπίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 δεν εφαρμόζεται ή δεν εφαρμόζεται σε σχέση με ορισμένες χρήσεις ή ειδη έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, όπως υλικό που προορίζεται κατά κύριο λόγο για την αγορά της εκπαίδευσης ή καρτιτούρες, στον βαθμό που είναι εύκολα διαθέσιμες στην αγορά κατάλληλες άδειες που επιτρέπουν τις πράξεις που περιγράφονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
- Τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να κάνουν χρήση της διάταξης του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι υφίσταται ενδεδειγμένη διαθεσιμότητα και προβολή των αδειών που επιτρέπουν τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
3. Η χρήση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας χάριν μόνο παραδείγματος κατά τη διδασκαλία μέσω ασφαλών ηλεκτρονικών περιβαλλόντων, η οποία λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίζονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, θεωρείται ότι πραγματοποιείται αποκλειστικά στο κράτος μέλος εγκατάστασης του εκπαιδευτικού ιδρύματος.
 4. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν δίκαιη αποζημίωση για τους δικαιούχους για τη χρήση των έργων τους ή άλλων αντικειμένων προστασίας σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Άρθρο 6

Διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 5 στοιχείο α) και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, στο άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2009/24/ΕΚ και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας, ώστε να επιτρέπουν στα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να δημιουργούν αντίγραφα έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας που βρίσκεται μόνιμα στις συλλογές τους, σε οποιαδήποτε μορφή ή μέσο, για τους σκοπούς της διατήρησης των εν λόγω έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και στον βαθμό που απαιτείται για την εν λόγω διατήρηση.

Άρθρο 7

Κοινές διατάξεις

1. Κάθε συμβατική ρύθμιση αντίθετη προς τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 3, 5 και 6 είναι μη εκτελεστή.
2. Το άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ εφαρμόζεται στις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπονται στον παρόντα τίτλο. Το άρθρο 6 παράγραφος 4 πρώτο, τρίτο και πέμπτο εδάφιο της οδηγίας 2001/29/ΕΚ εφαρμόζεται στα άρθρα 3 έως 6 της παρούσας οδηγίας.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας μη διαθέσιμα στο εμπόριο

Άρθρο 8

Χρήση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας μη διαθέσιμων στο εμπόριο από ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οργανισμός συλλογικής διαχείρισης μπορεί, σύμφωνα με τις συμβάσεις ανάθεσης από δικαιούχους, να συνάπτει συμφωνία παραχώρησης μη αποκλειστικής άδειας για μη εμπορικούς σκοπούς με ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς, με σκοπό την αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό ή τη διάθεση στο κοινό μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που βρίσκονται μόνιμα στη συλλογή του ιδρύματος, ανεξάρτητα από το αν όλοι οι δικαιούχοι που καλύπτονται από την άδεια έχουν εξουσιοδοτήσει σχετικά τον οργανισμό συλλογικής διαχείρισης, με την προϋπόθεση ότι:

α) ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης είναι, βάσει των αναθέσεων σε αυτόν, επαρκώς αντιπροσωπευτικός των δικαιούχων στο σχετικό είδος έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και των δικαιωμάτων τα οποία υπόκεινται στην άδεια· και

β) εξασφαλίζεται ίση μεταχείριση σε όλους τους δικαιούχους σε σχέση με τους όρους της άδειας·

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 5 στοιχεία α), β), δ) και ε) και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, στα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2009/24/ΕΚ και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας, προκειμένου να επιτραπεί στα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να διαθέτουν, για μη εμπορικούς σκοπούς, μη διαθέσιμα στο εμπόριο έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας που βρίσκονται μόνιμα στις συλλογές τους, με την προϋπόθεση ότι:

α) γίνεται μνεία του ονόματος του δημιουργού ή οποιουδήποτε άλλου δικαιούχου που μπορεί να ταυτοποιηθεί, εκτός εάν διαπιστωθεί ότι αυτό είναι αδύνατο· και

β) τα εν λόγω έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας διατίθενται σε μη εμπορικούς ιστοτόπους.

3. τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι η εξαίρεση ή ο περιορισμός που θεσπίζεται στην παράγραφο 2 εφαρμόζεται μόνο για τα είδη έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας για τα οποία κανείς οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δεν πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο στοιχείο α) της παραγράφου 1.

4. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι όλοι οι δικαιούχοι μπορούν ανά πάσα στιγμή, εύκολα και αποτελεσματικά, να αποκλείσουν τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας από τον μηχανισμό χορήγησης αδειών που θεσπίζεται στην παράγραφο 1 ή από την εφαρμογή της εξαίρεσης ή του περιορισμού που θεσπίζεται στην παράγραφο 2, είτε γενικά είτε σε ειδικές περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων και των περιπτώσεων που έπονται της σύναψης της άδειας ή της έναρξης της σχετικής χρήσης.

5. Ένα έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας θεωρείται μη διαθέσιμο στο εμπόριο όταν μπορεί να συναχθεί, κατά τεκμήριο, με καλή πίστη ότι το συνολικό έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας δεν διατίθεται στο κοινό μέσω των συνηθισμένων εμπορικών διαύλων αφού έχει καταβληθεί εύλογη προσπάθεια να προσδιοριστεί εάν είναι διαθέσιμο στο κοινό.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ειδικές απαιτήσεις, όπως η καταληκτική ημερομηνία, προκειμένου να προσδιοριστεί αν μπορεί να χορηγηθεί άδεια για έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού που θεσπίζεται στην παράγραφο 2. Οι εν λόγω απαιτήσεις δεν υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο και εύλογο και δεν αποκλείουν τη δυνατότητα προσδιορισμού ενός συνόλου έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας στο σύνολό τους ως μη διαθέσιμων στο εμπόριο, όταν ευλόγως τεκμαίρεται ότι όλα τα έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας είναι μη διαθέσιμα στο εμπόριο.

6. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι άδειες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ζητούνται από οργανισμό συλλογικής διαχείρισης αντιπροσωπευτικό στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς.

7. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε σύνολα μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας εάν, βάσει της εύλογης προσπάθειας που αναφέρεται στην παράγραφο 5, υπάρχουν στοιχεία ότι τα εν λόγω σύνολα αποτελούνται κυρίως από:

α) έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας εκτός από κινηματογραφικά ή οπτικοακουστικά έργα που δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά ή για τα οποία, ελλείψει δημοσίευσης, η πρώτη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση έλαβε χώρα σε τρίτη χώρα, ή·

- β) κινηματογραφικά ή οπτικοακουστικά έργα, οι παραγωγοί των οποίων έχουν την έδρα ή τη συνήθη διαμονή τους σε τρίτη χώρα· ή
- γ) έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας υπηκόων τρίτης χώρας, σε περίπτωση που δεν κατέστη δυνατό, μετά από εύλογη προσπάθεια, να προσδιοριστεί κράτος μέλος ή τρίτη χώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β).

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε περίπτωση που ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικός κατά την έννοια της παραγράφου 1 στοιχείου α), των δικαιούχων της εν λόγω τρίτης χώρας.

Άρθρο 9

Διασυνοριακές χρήσεις

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η άδεια που χορηγήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8 μπορεί να επιτρέπει τη χρήση μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας από το ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς σε οποιοδήποτε κράτος μέλος.
2. Οι χρήσεις έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού που θεσπίζεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 θεωρείται ότι πραγματοποιούνται αποκλειστικά στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς που πραγματοποιεί την εν λόγω χρήση.

Άρθρο 10

Μέτρα δημοσιότητας

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες από ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς, οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης ή σχετικές δημόσιες αρχές για τους σκοπούς του προσδιορισμού των μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που καλύπτονται από άδεια που χορηγήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 ή χρησιμοποιούνται δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού που θεσπίζεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2, καθώς και οι πληροφορίες σχετικά με τις επιλογές που τίθενται στη διάθεση των δικαιούχων όπως αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4), και, μόλις είναι διαθέσιμες και κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με τα συμβαλλόμενα μέρη της άδειας, τα καλυπτόμενα εδάφη και τις χρήσεις, καθίστανται μόνιμα, εύκολα και αποτελεσματικά διαθέσιμες σε μια δημόσια ενιαία διαδικτυακή πύλη, για τουλάχιστον έξι μήνες πριν από τη διανομή, παρουσίαση στο κοινό ή διάθεση στο κοινό έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, σύμφωνα με την άδεια ή δυνάμει της εξαίρεσης ή του περιορισμού.

Η πύλη δημιουργείται από το Γραφείο διανοητικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τελεί υπό τη διαχείριση του, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 386/2012.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, εάν είναι απαραίτητο για τη γενική ευαισθητοποίηση των δικαιούχων, λαμβάνονται πρόσθετα κατάλληλα μέτρα δημοσιότητας όσον αφορά την ικανότητα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης να χορηγούν άδειες χρήσης έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 8, τις χορηγούμενες άδειες, τις χρήσεις που εμπίπτουν στην εξαίρεση ή στον περιορισμό που θεσπίζεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 και τις επιλογές που τίθενται στη διάθεση των δικαιούχων όπως αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4.

Τα κατάλληλα μέτρα δημοσιότητας που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται στο κράτος μέλος όπου ζητείται η άδεια σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 ή, για τις χρήσεις που εμπίπτουν στην εξαίρεση ή στον περιορισμό που θεσπίζεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2, στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα πολιτιστικής κληρονομιάς. Εάν υπάρχουν στοιχεία, όπως η προέλευση των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας, τα οποία υποδεικνύουν ότι η ευαισθητοποίηση των δικαιούχων θα μπορούσε να αυξηθεί πιο αποτελεσματικά σε άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες, τα εν λόγω μέτρα δημοσιότητας καλύπτουν επίσης αυτά τα κράτη μέλη και τις τρίτες χώρες.

Άρθρο 11

Διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Τα κράτη μέλη πραγματοποιούν διαβουλεύσεις με τους δικαιούχους, τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης και τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς σε κάθε τομέα πριν θεσπίσουν ειδικές απαιτήσεις σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 5 και ενθαρρύνουν τον τακτικό διάλογο μεταξύ των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων χρηστών και οργανώσεων δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, καθώς και οποιωνδήποτε άλλων οργανώσεων των ενδιαφερόμενων μερών, ειδικά για κάθε τομέα, για την ενίσχυση της καταλληλότητας και της χρησιμότητας των μηχανισμών χορήγησης αδειών που θεσπίζονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, και για τη διασφάλιση ότι οι διασφαλίσεις για τους δικαιούχους που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο είναι αποτελεσματικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μέτρα για τη διευκόλυνση της χορήγησης συλλογικών αδειών

Άρθρο 12

Χορήγηση συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν, όσον αφορά τη χρήση που λαμβάνει χώρα εντός της επικράτειάς τους και με την επιφύλαξη των διασφαλίσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, ότι όταν ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης, ο οποίος υπόκειται στους εθνικούς κανόνες εφαρμογής της οδηγίας 2014/26/ΕΕ, σύμφωνα με τις συμβάσεις ανάθεσης με τους δικαιούχους, συνάπτει συμφωνία για τη χορήγηση άδειας για την εκμετάλλευση έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας,

- α) η εφαρμογή της συμφωνίας αυτής μπορεί να επεκταθεί στα δικαιώματα των δικαιούχων που δεν έχουν εξουσιοδοτήσει τον εν λόγω οργανισμό συλλογικής διαχείρισης να τους εκπροσωπεί μέσω εκχώρησης, άδειας ή οποιασδήποτε άλλης συμβατικής συμφωνίας· ή,
- β) όσον αφορά την εν λόγω συμφωνία, ο οργανισμός εκπροσωπεί ή τεκμαίρεται ότι εκπροσωπεί δικαιούχους οι οποίοι δεν έχουν εξουσιοδοτήσει τον οργανισμό αναλόγως.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο μηχανισμός χορήγησης αδειών που αναφέρεται στην παράγραφο 1 εφαρμόζεται μόνο εντός σαφώς καθορισμένων πεδίων χρήσης, όταν η λήψη αδειών από δικαιούχους σε μεμονωμένη βάση είναι κατά κανόνα επαχθής και μη πρακτική σε βαθμό που καθιστά απίθανη την απαιτούμενη πράξη για τη χορήγηση άδειας, λόγω της φύσης της χρήσης ή των ειδών των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας τις οποίες αφορούν και διασφαλίζουν ότι ο εν λόγω μηχανισμός χορήγησης άδειας διασφαλίζει τα νόμιμα συμφέροντα των δικαιούχων.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη παρέχουν τις ακόλουθες διασφαλίσεις:

- α) ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης είναι, βάσει της ανάθεσης σε αυτόν, επαρκώς αντιπροσωπευτικός των δικαιούχων στο σχετικό είδος έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και των δικαιωμάτων που αφορά η άδεια στο σχετικό κράτος μέλος·
- β) εξασφαλίζεται ίση μεταχείριση σε όλους τους δικαιούχους, μεταξύ άλλων σε σχέση με τους όρους της άδειας·
- γ) οι δικαιούχοι που δεν έχουν εξουσιοδοτήσει τον οργανισμό που χορηγεί την άδεια χρήσης μπορούν ανά πάσα στιγμή εύκολα και αποτελεσματικά να αποκλείσουν τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα προστασίας από τον μηχανισμό χορήγησης άδειας που θεσπίζεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο· και
- δ) λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα δημοσιότητας για να ενημερωθούν οι δικαιούχοι όσον αφορά την ικανότητα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης να χορηγούν άδειες χρήσης έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και σχετικά με τη χορήγηση άδειας που λαμβάνει χώρα σύμφωνα με το παρόν άρθρο, και σχετικά με τις επιλογές που τίθενται στη διάθεση των δικαιούχων όπως αναφέρονται στο στοιχείο γ) ξεκινώντας από μια εύλογη περίοδο πριν από την οποία γίνεται χρήση των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει της άδειας. Τα μέτρα δημοσιότητας θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά χωρίς να απαιτείται η ενημέρωση του κάθε δικαιούχου μεμονωμένα.

4. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει την εφαρμογή μηχανισμών χορήγησης συλλογικών αδειών με διευρυμένη ισχύ σύμφωνα με άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που επιτρέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς.

Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στην υποχρεωτική συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων.

Το άρθρο 7 της οδηγίας 2014/26/ΕΕ εφαρμόζεται στον μηχανισμό χορήγησης άδειας που προβλέπεται στο παρόν άρθρο.

5. Όταν ένα κράτος μέλος προβλέπει στο εθνικό του δικαίο μηχανισμό χορήγησης αδειών σύμφωνα με το παρόν άρθρο, το εν λόγω κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με το πεδίο εφαρμογής των αντίστοιχων εθνικών διατάξεων, σχετικά με τους σκοπούς και τους τύπους αδειών που μπορούν να θεσπιστούν δυνάμει των εν λόγω διατάξεων, σχετικά με τα στοιχεία επικοινωνίας των οργανισμών που χορηγούν άδειες σύμφωνα με αυτόν τον μηχανισμό χορήγησης άδειας, καθώς και σχετικά με τα μέσα με τα οποία μπορούν να ληφθούν πληροφορίες σχετικά με τη χορήγηση άδειας και με τις επιλογές που τίθενται στη διάθεση των δικαιούχων όπως αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο γ). Η Επιτροπή δημοσιεύει τις εν λόγω πληροφορίες.

6. Με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου και με τις συζητήσεις στο πλαίσιο της επιτροπής επαφών που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 3 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, η Επιτροπή υποβάλλει, έως τις 10 Απριλίου 2021, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, έκθεση σχετικά με τη χρήση στην Ένωση των μηχανισμών χορήγησης αδειών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τις επιπτώσεις τους στη χορήγηση αδειών και τους δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων των δικαιούχων που δεν είναι μέλη του οργανισμού που χορηγεί τις άδειες ή που είναι υπήκοοι άλλου κράτους μέλους ή διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος, την αποτελεσματικότητά τους για τη διευκόλυνση της διάδοσης πολιτιστικού περιεχομένου, καθώς και τον αντίκτυπό τους στην εσωτερική αγορά, συμπεριλαμβανομένης της διασυννοριακής παροχής υπηρεσιών και του ανταγωνισμού. Η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από νομοθετική πρόταση η οποία αφορά, μεταξύ άλλων τις διασυννοριακές επιπτώσεις αυτών των εθνικών μηχανισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Πρόσβαση και διαθεσιμότητα οπτικοακουστικών έργων σε πλατφόρμες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία

Άρθρο 13

Μηχανισμός διαπραγμάτευσης

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα μέρη που αντιμετωπίζουν δυσκολίες σχετικά με τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων όταν επιδιώκουν να συνάψουν συμφωνία με σκοπό τη διάθεση οπτικοακουστικών έργων σε υπηρεσίες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία μπορούν να στηρίζονται στη συνδρομή ενός αμερόληπτου οργάνου ή διαμεσολαβητών. Το αμερόληπτο όργανο που ιδρύεται ή ορίζεται από το κράτος μέλος για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου και οι διαμεσολαβητές, παρέχουν συνδρομή στα μέρη στις διαπραγματεύσεις τους και τα βοηθά να επιτύχουν συμφωνίες, μεταξύ άλλων, όπου κρίνεται σκόπιμο, με την υποβολή προτάσεων στα μέρη.

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το όργανο ή τους διαμεσολαβητές που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο το αργότερο στις 7 Ιουνίου 2021. Στις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη έχουν επιλέξει να αξιοποιήσουν τη διαμεσολάβηση, η κοινοποίηση στην Επιτροπή περιλαμβάνει τουλάχιστον, όταν είναι διαθέσιμη, την πηγή στην οποία μπορούν να εντοπιστούν οι σχετικές πληροφορίες για τους επιφορτισμένους διαμεσολαβητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Έργα εικαστικών τεχνών που έχουν καταστεί κοινό κτήμα

Άρθρο 14

Έργα εικαστικών τεχνών που έχουν καταστεί κοινό κτήμα

Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, όταν έχει λήξει η διάρκεια προστασίας ενός έργου εικαστικών τεχνών, κάθε υλικό που προκύπτει από πράξη αναπαραγωγής του εν λόγω έργου δεν υπόκειται σε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικά δικαιώματα, εκτός εάν το υλικό που προκύπτει από την εν λόγω πράξη αναπαραγωγής είναι πρωτότυπο υπό την έννοια ότι αποτελεί προσωπική πνευματική δημιουργία του δημιουργού.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΕΥΡΥΘΜΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Δικαιώματα σε επί εκδόσεων

Άρθρο 15

Προστασία των εκδόσεων τύπου σχετικά με επιγραμμικές χρήσεις

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους εκδότες τύπου που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 2 και στο άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας 2001/29/EK για την επιγραμμική χρήση των εκδόσεών τους από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας.

Τα δικαιώματα που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο δεν έχουν εφαρμογή σε ιδιωτικές ή μη εμπορικές χρήσεις εκδόσεων τύπου από μεμονωμένους χρήστες.

Η προστασία που χορηγείται βάσει του πρώτου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή σε πράξεις τοποθέτησης υπερσυνδέσμων.

Τα δικαιώματα που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο δεν έχουν εφαρμογή στις χρήσεις μεμονωμένων λέξεων ή πολύ σύντομων αποσπασμάτων εκδόσεων τύπου.

2. Τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ουδόλως θίγουν κατ' ουδένα τρόπο τα δικαιώματα που παρέχονται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης σε δημιουργούς και άλλους δικαιούχους, σε σχέση με έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας που ενσωματώνονται σε μια έκδοση τύπου. Τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 δεν αντιτάσσονται στους δημιουργούς και τους άλλους δικαιούχους και, ειδικότερα, δεν τους στερούν το δικαίωμα να εκμεταλλεύονται τα έργα τους και άλλα αντικείμενα προστασίας ανεξάρτητα από την έκδοση τύπου στην οποία περιέχονται.

Όταν ένα έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας περιλαμβάνεται σε έκδοση τύπου βάσει μη αποκλειστικής άδειας, δεν γίνεται επίκληση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 προκειμένου να απαγορευτεί η χρήση από άλλους εξουσιοδοτημένους χρήστες. Δεν γίνεται επίκληση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 προκειμένου να απαγορευτεί η χρήση έργων ή άλλων αντικειμένων των οποίων η προστασία έχει λήξει.

3. Τα άρθρα 5 έως 8 της οδηγίας 2001/29/EK, η οδηγία 2012/28/EE και η οδηγία (EE) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁹⁾ εφαρμόζονται κατ' αναλογία στα δικαιώματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

4. Τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 λήγουν δύο έτη μετά τη δημοσίευση της έκδοσης τύπου. Η περίοδος αυτή υπολογίζεται από την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται της ημερομηνίας δημοσίευσης της εν λόγω έκδοσης τύπου.

Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις εκδόσεις Τύπου που δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά πριν από την 6η Ιουνίου 2019.

5. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι δημιουργοί έργων που έχουν ενσωματωθεί σε έκδοση τύπου λαμβάνουν κατάλληλο μερίδιο των εσόδων που αποκομίζουν οι εκδότες τύπου για τη χρήση των εκδόσεων Τύπου τους από παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας.

Άρθρο 16

Αξιώσεις δίκαιης αποζημίωσης

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, στις περιπτώσεις που ένας δημιουργός έχει μεταβιβάσει ή έχει χορηγήσει άδεια εκμετάλλευσης δικαιώματος σε εκδότη, η εν λόγω μεταβίβαση ή χορήγηση άδειας συνιστά επαρκή νομική βάση προκειμένου ο εκδότης να δικαιούται μερίδιο της αποζημίωσης για τη χρήση του έργου που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει εξαιρέσεως ή περιορισμού στο δικαίωμα το οποίο έχει μεταβιβασθεί ή για το οποίο έχει χορηγηθεί άδεια.

Η πρώτη παράγραφος δεν θίγει υφιστάμενες και μελλοντικές ρυθμίσεις στα κράτη μέλη που αφορούν τα δικαιώματα δημόσιου δανεισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ορισμένες χρήσεις προστατευόμενου περιεχομένου από επιγραμμικές υπηρεσίες

Άρθρο 17

Χρήση προστατευόμενου περιεχομένου από παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου εκτελούν μια πράξη παρουσίασης στο κοινό ή πράξη διάθεσης στο κοινό για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας όταν παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε προστατευόμενα έργα πνευματικής ιδιοκτησίας ή άλλα αντικείμενα προστασίας που αναφορτώνονται από τους χρήστες τους.

Ως εκ τούτου, ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου πρέπει να λαμβάνει άδεια από τους δικαιούχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2001/29/EK, για παράδειγμα μέσω της σύναψης συμφωνίας για χορήγηση άδειας, προκειμένου να παρουσιάσει ή να καταστήσει διαθέσιμα στο κοινό έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, όταν ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου έχει λάβει άδεια, μεταξύ άλλων μέσω συμφωνίας για χορήγηση άδειας η εν λόγω άδεια καλύπτει επίσης πράξεις που διενεργούνται από χρήστες των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο άρθρο 3 της οδηγίας 2001/29/EK, όταν αυτοί δεν ενεργούν σε εμπορική βάση ή όταν η δραστηριότητά τους δεν αποφέρει σημαντικά έσοδα.

3. Όταν ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου εκτελεί πράξη παρουσίασης στο κοινό ή πράξη διάθεσης στο κοινό υπό τους όρους που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, ο περιορισμός της ευθύνης που ορίζεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/EK δεν έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις που καλύπτονται από το παρόν άρθρο.

⁽¹⁹⁾ Οδηγία (EE) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/29/EK για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (EE L 242 της 20.9.2017, σ. 6).

Το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν επηρεάζει την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ στους εν λόγω παρόχους υπηρεσιών για σκοπούς που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

4. Εάν δεν έχει χορηγηθεί άδεια, οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου ευθύνονται για μη αδειοδοτημένες πράξεις παρουσίασης στο κοινό, συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης στο κοινό, έργων που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων αντικειμένων προστασίας, εκτός εάν οι πάροχοι υπηρεσιών αποδείξουν ότι:

- α) έχουν καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την απόκτηση της άδειας, και
- β) έχουν καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια σύμφωνα με τα υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου προκειμένου να διαπιστώσουν την έλλειψη διαθέσιμότητας συγκεκριμένων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας για τα οποία οι δικαιούχοι έχουν παράσχει στους παρόχους υπηρεσιών τις σχετικές και απαραίτητες πληροφορίες. και σε κάθε περίπτωση·
- γ) έχουν ενεργήσει με ταχύτητα, με τη λήψη της επαρκώς τεκμηριωμένης ειδοποίησης από τους δικαιούχους, προκειμένου να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση σε ή να αποσύρουν από τους ιστοτόπους τους έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας στα οποία αφορά η ειδοποίηση, και έχουν καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποτρέψουν τις μελλοντικές αναφορτώσεις τους σύμφωνα με το στοιχείο β).

5. Προκειμένου να προσδιοριστεί αν ο πάροχος υπηρεσιών έχει συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της παραγράφου 4 και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) ο τύπος, το κοινό και το μέγεθος της υπηρεσίας και το είδος των έργων ή του άλλων αντικειμένων προστασίας που αναφορτώνονται από τους χρήστες της υπηρεσίας· και
- β) η διαθεσιμότητα κατάλληλων και αποτελεσματικών μέσων και το κόστος που υπέχουν για τους παρόχους υπηρεσιών.

6. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, αναφορικά με τους νέους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου, οι υπηρεσίες των οποίων έχουν καταστεί διαθέσιμες στο κοινό στην Ένωση για λιγότερο από τρία έτη και οι οποίοι έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο των 10 εκατομμυρίων EUR υπολογιζόμενο σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής⁽²⁰⁾, οι προϋποθέσεις δυνάμει του καθεστώτος ευθύνης που ορίζεται στην παράγραφο 4 περιορίζονται στη συμμόρφωση με το στοιχείο α) της παραγράφου 4 και στο να ενεργεί άμεσα, με τη λήψη της επαρκώς τεκμηριωμένης ειδοποίησης, προκειμένου να απενεργοποιήσει την πρόσβαση σε ή να αποσύρει τα εν λόγω έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας στα οποία αφορά η ειδοποίηση από τους ιστοτόπους τους.

Όταν ο μέσος αριθμός μοναδικών επισκεπτών το μήνα των εν λόγω παρόχων υπηρεσιών υπερβαίνει τα 5 εκατομμύρια, υπολογιζόμενος με βάση το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, οι πάροχοι πρέπει επίσης να αποδεικνύουν ότι έχουν καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποτρέψουν περαιτέρω αναφορτώσεις των έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας στα οποία αφορά η ειδοποίηση και για τα οποία οι δικαιούχοι έχουν υποβάλει σχετικές και απαραίτητες πληροφορίες.

7. Η συνεργασία μεταξύ παρόχων υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου και δικαιούχων δεν οδηγεί στην πρόληψη της διαθεσιμότητας έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που αναφορτώνονται από χρήστες τα οποία δεν παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που καλύπτονται από εξαίρεση ή περιορισμό.

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι χρήστες σε κάθε κράτος μέλος είναι σε θέση να βασίζονται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες υφιστάμενες εξαίρεσεις ή περιορισμούς όταν αναφορτώνουν και καθιστούν διαθέσιμο περιεχόμενο που δημιουργείται από χρήστες σε επιγραμμικές υπηρεσίες ανταλλαγής περιεχομένου:

- α) παράθεση αποσπασμάτων, κριτική, σχολιασμό·
- β) χρήση για γελιογραφία, παρωδία ή μίμηση.

8. Η εφαρμογή του παρόντος άρθρου δεν οδηγεί σε γενική υποχρέωση παρακολούθησης.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου παρέχουν στους δικαιούχους, κατόπιν αιτήματός τους, επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των πρακτικών τους όσον αφορά τη συνεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 4 και, όταν συνάπτονται συμφωνίες για χορήγηση αδειών μεταξύ παρόχων υπηρεσιών και δικαιούχων, πληροφορίες σχετικά με τη χρήση του περιεχομένου που καλύπτεται από τις συμφωνίες.

9. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου θέτει σε εφαρμογή αποτελεσματικό και ταχύ μηχανισμό υποβολής καταγγελιών και επανόρθωσης, ο οποίος είναι διαθέσιμος στους χρήστες της υπηρεσίας σε περίπτωση διαφορών σχετικά με την απενεργοποίηση της πρόσβασης ή την αφαίρεση έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας που έχουν αναφορτωθεί από αυτούς.

⁽²⁰⁾ Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

Όταν οι δικαιούχοι ζητούν να έχουν πρόσβαση στα συγκεκριμένα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας τους, η πρόσβαση στα οποία έχει απενεργοποιηθεί ή σε εκείνα τα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας που έχουν αφαιρεθεί, αιτιολογούν δεόντως τα αιτήματά τους. Οι καταγγελίες που υποβάλλονται δυνάμει του μηχανισμού που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο διεκπεραιώνονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και οι αποφάσεις απενεργοποίησης της πρόσβασης ή αφαίρεσης περιεχομένου που αναφορτώνεται υπόκεινται σε ανθρώπινο έλεγχο. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν επίσης ότι καθίστανται διαθέσιμοι μηχανισμοί εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών. Οι εν λόγω μηχανισμοί επιτρέπουν την επίλυση των διαφορών με αμερόληπτο τρόπο και δεν στερούν από τον χρήστη τη νομική προστασία που παρέχεται από το εθνικό δίκαιο, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των χρηστών να προσφεύγουν σε αποτελεσματικά ένδικα μέσα προστασίας. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο ή άλλη σχετική δικαστική αρχή προκειμένου να διαπιστωθεί η χρήση εξαιρέσεων ή περιορισμού στους κανόνες για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα.

Η παρούσα οδηγία ουδόλως επηρεάζει τις νόμιμες χρήσεις, όπως χρήσεις βάσει των εξαιρέσεων ή περιορισμών που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, και δεν οδηγεί στον οποιοδήποτε εντοπισμό μεμονωμένων χρηστών ούτε στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παρά μόνο σύμφωνα με την οδηγία 2002/58/EK και τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.

Οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου ενημερώνουν τους χρήστες τους για τους όρους και τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων μπορούν να χρησιμοποιούν έργα και άλλα αντικείμενα προστασίας δυνάμει εξαιρέσεων ή περιορισμών στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα που προβλέπονται στην ενωσιακή νομοθεσία.

10. Από την 6η Ιουνίου 2019, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, οργανώνει διαλόγους με τα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό τη συζήτηση βέλτιστων πρακτικών για τη συνεργασία μεταξύ των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου και των δικαιούχων. Η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου, τους δικαιούχους, τους οργανισμούς χρηστών και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των διαλόγων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ιδίως όσον αφορά τη συνεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 4. Κατά τη συζήτηση των βέλτιστων πρακτικών, λαμβάνεται ειδικότερα υπόψη, μεταξύ άλλων, η ανάγκη να εξισορροπηθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα με τη χρήση των εξαιρέσεων και των περιορισμών. Για τους σκοπούς του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι οργανισμοί χρηστών έχουν πρόσβαση σε επαρκείς πληροφορίες από τους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου σχετικά με τη λειτουργία των πρακτικών τους όσον αφορά την παράγραφο 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Εύλογη αμοιβή στις συμβάσεις εκμετάλλευσης δημιουργών και ερμηνευτών

Άρθρο 18

Αρχή της δέουσας και αναλογικής αμοιβής

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι όταν δημιουργοί και ερμηνευτές παρέχουν άδεια ή μεταβιβάζουν τα αποκλειστικά τους δικαιώματα για την εκμετάλλευση των έργων τους ή άλλων αντικειμένων προστασίας, δικαιούνται να λαμβάνουν δέουσα και αναλογική αμοιβή.
2. Κατά την εφαρμογή στο εθνικό δίκαιο της αρχής που αναφέρεται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να χρησιμοποιούν διαφορετικούς μηχανισμούς και να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της συμβατικής ελευθερίας και τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ δικαιωμάτων και συμφερόντων.

Άρθρο 19

Υποχρέωση διαφάνειας

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές λαμβάνουν τακτικά, τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, και, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε τομέα, επικαιροποιημένες, σχετικές και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με την εκμετάλλευση και την προώθηση των έργων και των ερμηνειών τους από τα μέρη στα οποία έχουν χορηγήσει άδεια ή έχουν μεταβιβάσει τα δικαιώματά τους ή στους νόμιμους διαδόχους τους, ιδιαίτερα όσον αφορά τους τρόπους εκμετάλλευσης, όλα τα έσοδα που προέκυψαν και την οφειλόμενη αμοιβή.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν για τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 έχει μεταγενέστερα χορηγηθεί άδεια, οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές ή οι εκπρόσωποί τους λαμβάνουν, κατόπιν αιτήματός τους, πρόσθετες πληροφορίες από υποαδειούχους, στην περίπτωση κατά την οποία ο πρώτος αντισυμβαλλόμενος τους δεν κατέχει όλες τις πληροφορίες που θα ήταν αναγκαίες για τους σκοπούς της παραγράφου 1.

Σε περίπτωση που ζητούνται οι εν λόγω πρόσθετες πληροφορίες, ο πρώτος αντισυμβαλλόμενος των δημιουργών και ερμηνευτών παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα των εν λόγω υποαδειούχων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οποιοδήποτε αίτημα προς τους υποαδειούχους δυνάμει του πρώτου εδαφίου πραγματοποιείται άμεσα ή έμμεσα μέσω του αντισυμβαλλόμενου του δημιουργού ή του ερμηνευτή.

3. Η υποχρέωση της παραγράφου 1 είναι αναλογική και αποτελεσματική ως προς την εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου διαφάνειας σε κάθε τομέα. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στις οποίες η διοικητική επιβάρυνση που προκύπτει από την υποχρέωση της παραγράφου 1 θα ήταν δυσανάλογη ενόψει των εσόδων που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του έργου ή της ερμηνείας, η υποχρέωση περιορίζεται στα είδη και στο επίπεδο πληροφοριών που μπορούν εύλογα να αναμένονται σε παρόμοιες περιπτώσεις.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι η υποχρέωση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν έχει εφαρμογή όταν η συμβολή του δημιουργού ή του ερμηνευτή δεν είναι σημαντική, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού έργου ή της ερμηνείας, εκτός αν ο ή η δημιουργός ή ο ή η ερμηνευτής(-τρια) αποδείξει ότι ζητεί τις πληροφορίες για την άσκηση των δικαιωμάτων του ή της βάσει του άρθρου 20 παράγραφος 1 και ζητεί τις πληροφορίες για τον σκοπό αυτό.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι για συμφωνίες που υπόκεινται ή βασίζονται σε συμφωνίες που προκύπτουν από συλλογικές διαπραγματεύσεις, εφαρμόζονται οι κανόνες διαφάνειας της σχετικής συμφωνίας που προκύπτει από συλλογικές διαπραγματεύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω κανόνες πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στις παραγράφους 1 έως 4.

6. Όταν έχει εφαρμογή το άρθρο 18 της οδηγίας 2014/26/ΕΕ, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται σε σχέση με συμφωνίες που έχουν συναφθεί από τις οντότητες που ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της εν λόγω οδηγίας ή από άλλες οντότητες που υπάγονται στους εθνικούς κανόνες εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

Άρθρο 20

Μηχανισμός αναπροσαρμογής συμβάσεων

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, ελλείψει συμφωνίας που να προκύπτει από συλλογικές διαπραγματεύσεις σε ισχύ η οποία να προβλέπει έναν μηχανισμό συγκρίσιμο με αυτόν που θεσπίζεται στο παρόν άρθρο, οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές ή οι εκπρόσωποί τους δικαιούνται να αξιώνουν πρόσθετη, κατάλληλη και δίκαιη αμοιβή από το μέρος με το οποίο έχουν συνάψει σύμβαση για την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων τους ή από τους διαδόχους του μέρους αυτού, όταν η αμοιβή η οποία είχε αρχικά συμφωνηθεί αποδεικνύεται δυσανάλογα χαμηλή σε σύγκριση με όλα τα επακόλουθα σχετικά έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση των έργων ή των ερμηνειών.

2. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται σε συμφωνίες που συνάπτονται από οντότητες που ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 2014/26/ΕΕ ή από άλλες οντότητες που υπόκεινται ήδη στους εθνικούς κανόνες εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

Άρθρο 21

Εναλλακτικές διαδικασίες επίλυσης διαφορών

Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι διαφορές που αφορούν την υποχρέωση διαφάνειας του άρθρου 19 και τον μηχανισμό αναπροσαρμογής συμβάσεων του άρθρου 20 μπορούν να υποβάλλονται σε εκούσιες, εναλλακτικές διαδικασίες επίλυσης διαφορών. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των δημιουργών και των ερμηνευτών μπορούν να κινούν τις διαδικασίες αυτές κατόπιν συγκεκριμένου αιτήματος ενός ή περισσότερων δημιουργών ή ερμηνευτών.

Άρθρο 22

Δικαίωμα ανάκλησης

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν ένας δημιουργός ή ερμηνευτής έχει παραχωρήσει άδεια χρήσης ή έχει αυτός/ή μεταβιβάσει κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμά του/της επί έργου ή αντικείμενου προστασίας, ο δημιουργός ή ο ερμηνευτής έχει δικαίωμα να ανακαλέσει εν όλω ή εν μέρει την άδεια ή τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων όταν δεν λαμβάνει χώρα η εκμετάλλευση του έργου αυτού ή άλλου αντικείμενου προστασίας.

2. Ειδικές διατάξεις για τον μηχανισμό ανάκλησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 μπορεί να προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, λαμβάνοντας υπόψη τα εξής:

α) τις ιδιαιτερότητες των διάφορων τομέων και των διάφορων ειδών έργων και ερμηνειών· και

β) όταν ένα έργο ή άλλο αντικείμενο προστασίας περιλαμβάνει τη συμβολή περισσότερων του ενός δημιουργών ή ερμηνευτών, τη σχετική σημασία της κάθε μεμονωμένης συμβολής και τα έννομα συμφέροντα όλων των δημιουργών και ερμηνευτών που επηρεάζονται από την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκλησης από έναν μεμονωμένο δημιουργό ή ερμηνευτή.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας από την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκλησης, εάν αυτά τα έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας συνήθως περιλαμβάνουν τις συμβολές αρκετών δημιουργών ή ερμηνευτών.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι ο μηχανισμός ανάκλησης μπορεί μόνο να ασκηθεί μόνο εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου, εφόσον αυτός ο περιορισμός δικαιολογείται δεόντως από τις ιδιαιτερότητες του τομέα ή του είδους του έργου ή άλλου αντικειμένου προστασίας το οποίο αφορά.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές μπορούν να επιλέξουν να άρουν τον αποκλειστικό χαρακτήρα της σύμβασης αντί της ανάκλησης της άδειας ή της μεταβίβασης των δικαιωμάτων.

3. Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι το δικαίωμα ανάκλησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 μπορεί μόνο να ασκηθεί μόνο μετά την πάροδο εύλογου χρονικού διαστήματος από τη σύναψη της συμφωνίας για τη χορήγηση άδειας ή τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων. Ο δημιουργός ή ο ερμηνευτής ενημερώνει το πρόσωπο στο οποίο έχει χορηγηθεί άδεια ή έχουν μεταβιβαστεί τα δικαιώματα και ορίζει κατάλληλη προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί η εκμετάλλευση των δικαιωμάτων που αποτελούν αντικείμενο της άδειας ή της μεταβίβασης. Μετά την εκπνοή της εν λόγω προθεσμίας, ο δημιουργός ή ο ερμηνευτής μπορεί να επιλέξει να άρει τον αποκλειστικό χαρακτήρα της σύμβασης, αντί της ανάκλησης της άδειας ή της μεταβίβασης των δικαιωμάτων.

4. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται αν η έλλειψη εκμετάλλευσης οφείλεται κυρίως σε συνθήκες, τις οποίες ο δημιουργός ή ο ερμηνευτής μπορεί ευλόγως να αναμένεται ότι θα αποκαταστήσει.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οποιαδήποτε συμβατική διάταξη παρεκκλίνει από τον μηχανισμό ανάκλησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 είναι εκτελεστή μόνον εφόσον βασίζεται σε συμφωνία που προκύπτει από συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Άρθρο 23

Κοινές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οποιαδήποτε συμβατική διάταξη η οποία εμποδίζει τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις των άρθρων 19, 20 και 21 δεν είναι εκτελεστή σε σχέση με τους δημιουργούς και τους ερμηνευτές.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα άρθρα 18 έως 22 της παρούσας οδηγίας δεν εφαρμόζονται στους δημιουργούς προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή κατά την έννοια του άρθρου 2 της οδηγίας 2009/24/ΕΚ.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24

Τροποποιήσεις των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ

1. Η οδηγία 96/9/ΕΚ τροποποιείται ως εξής:

α) Στο άρθρο 6 παράγραφος 2, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) όταν πρόκειται για χρήση αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς, εφόσον πάντοτε αναφέρεται η πηγή, στον βαθμό που η χρήση αυτή δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο μη εμπορικό σκοπό, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*).

(* Οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ (ΕΕ L 130 της 17.5.2019, σ. 92).».

β) Στο άρθρο 9, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) όταν πρόκειται για εξαγωγή, για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή και στον βαθμό που αυτό δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο μη εμπορικό σκοπό, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/790.»

2. Η οδηγία 2001/29/EK τροποποιείται ως εξής:

α) Στο άρθρο 5 παράγραφος 2, το στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«γ) ειδικές πράξεις αναπαραγωγής που πραγματοποιούνται από προσιτές στο κοινό βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικά ιδρύματα ή μουσεία, ή από αρχεία που δεν αποσκοπούν, άμεσα ή έμμεσα, σε κανένα οικονομικό ή εμπορικό όφελος, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*)·

(*) Οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/EK και 2001/29/EK (ΕΕ L 130 της 17.5.2019, σ. 92).».

β) Στο άρθρο 5 παράγραφος 3, το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) χρήση χάριν μόνο παραδείγματος κατά τη διδασκαλία ή την επιστημονική έρευνα, εφόσον αναφέρεται η πηγή, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος του δημιουργού, εκτός εάν διαπιστωθεί ότι αυτό είναι αδύνατο και εφόσον δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο μη εμπορικό σκοπό, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/790.»

γ) Στο άρθρο 12 παράγραφος 4, προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία:

«ε) να εξετάζει τον αντίκτυπο της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να επισημαίνει τις δυσκολίες που τυχόν θα ανακύψουν κατά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο·

στ) να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις συναφείς εξελίξεις της νομοθεσίας και της νομολογίας, καθώς και σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790·

ζ) να συζητά τυχόν άλλα ερωτήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790.».

Άρθρο 25

Σχέση με εξαιρέσεις και περιορισμούς που προβλέπονται σε άλλες οδηγίες

Τα κράτη μέλη μπορούν να εγκρίνουν και να διατηρούν σε ισχύ ευρύτερες διατάξεις συμβατές με τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπονται στις οδηγίες 96/9/EK και 2001/29/EK για χρήσεις ή πεδία που καλύπτονται από εξαιρέσεις ή περιορισμούς που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 26

Χρονική εφαρμογή

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα έργα και άλλα αντικείμενα που προστατεύονται από το εθνικό δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας την ή μετά την 7η Ιουνίου 2021.

2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγει τις πράξεις που έχουν συναφθεί και τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί πριν από την 7η Ιουνίου 2021.

Άρθρο 27

Μεταβατική διάταξη

Συμφωνίες χορήγησης αδειών ή μεταβίβασης δικαιωμάτων των δημιουργών και των ερμηνευτών υπόκεινται στην υποχρέωση διαφάνειας που ορίζεται στο άρθρο 19 από την 7η Ιουνίου 2022.

Άρθρο 28

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, διενεργείται σύμφωνα με την οδηγία 2002/58/EK και τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.

Άρθρο 29

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία το αργότερο την 7η Ιουνίου 2021. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Τα μέτρα αυτά, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι μέθοδοι για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών μέτρων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 30

Επανεξέταση

1. Το νωρίτερο την 7η Ιουνίου 2026, η Επιτροπή επανεξετάζει την παρούσα οδηγία και υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις κύριες διαπιστώσεις της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Η Επιτροπή, έως την 7η Ιουνίου 2024, αξιολογεί τον αντίκτυπο του ειδικού καθεστώτος ευθύνης του άρθρου 17 που εφαρμόζεται στους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο των 10 000 000 EUR και των οποίων οι υπηρεσίες είχαν καταστεί διαθέσιμες στο κοινό στην Ένωση για λιγότερο από τρία έτη δυνάμει του άρθρου 17 παράγραφος 6 και, κατά περίπτωση, λαμβάνει δράση σύμφωνα με τα συμπεράσματα της αξιολόγησής της.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή τις απαραίτητες πληροφορίες για την εκπόνηση της έκθεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 31

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 32

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 17 Απριλίου 2019.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. TAJANI

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

G. CIAMBA